

Gina Kolloen

Politiets og barneverntjenestens tverrfaglige samarbeid – til barnets beste?

En kvalitativ studie av tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og samarbeidets betydning for barnet

Masteroppgave i sosialt arbeid

Mai, 2022

Institutt for sosialfag

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for samfunnsvitenskap

Forord

De siste årene på Høgskolen i Lillehammer og storbyuniversitetet OsloMet har vært preget av både opp- og nedturer. Studietiden har definitivt bestått av flest oppturer, med et godt læringsgrunnlag og gode forberedelser til videre arbeidsliv. Gjennom disse studieårene har masteroppgaven desidert vært det mest utfordrende på omfattende vis, men også det mest lærerike prosjektet. Jobb ved siden av masterstudie er læringsrikt, men også vel omfattende. Likevel har jeg kommet til veis ende og er stolt over det!

Denne masteroppgaven har gitt meg mulighet til å fordype meg i et viktig tema som jeg selv har erfaring med, men som også kan være viktig for politi og barneverntjenesten for et videre samarbeid. Jeg har fått mulighet til å tilegne meg mer kunnskap om det tverrfaglige samarbeidet mellom instansene i sårbare og vanskelige livssituasjoner for barn og unge. Å arbeide sammen for de sårbare barna er noe som har fanget interessen min de siste årene og som jeg vil vite mer om. Jeg er nysgjerrig å vite mer om hvordan samarbeidet fungerer.

Gjennom alle årene i studietiden har jeg hatt mange fine folk og god støtte rundt meg. Jeg vil takke alle kollegaer, venner, familie og svigerfamilie, takk for at dere har heiet på meg hele veien! En spesiell takk til mine foreldre Hanne og Sigurd, storesøster Thea og samboer Haakon. Jeg ønsker også å rette en stor takk til min masterveileder Randi Wærdahl for støtte, gode råd og motivasjon. Din kunnskap har kommet godt til nytte.

Storesøster Thea; jeg vil rette en ekstra spesiell takk deg! Takk for ditt kloke hode og den gode støtten du har gitt meg hele veien. Du har bidratt til å holde motet mitt oppe og vært en god støttespiller hele veien! Stor takk for at du også har korrekturlest hele oppgaven min. Jeg gleder meg til flere gode og spennende diskusjoner om feltet vi er så glade å jobbe i!

Sist og ikke minst vil jeg takke alle informantene som har stilt til intervju. Uten dere hadde ikke prosjektet vært mulig å gjennomføre. Dere har kommet med gode innspill og delt gode historier og opplevelser. Vit at jeg har lært mye av dere som har kommet godt med både i arbeidshverdagen med barn og unge, og i denne masteroppgaven!

Oslo, 16.mai 2022

Gina Kolloen

Sammendrag

Utsatte barn med vanskelige hjemmesituasjoner preget av vold og omsorgssvikt, trenger ofte bistand fra flere hjelpeinstanser. Hjelpebehovet krever at tjenestene klarer å gi barnet et godt og helhetlig tjenestetilbud. Samarbeid på tvers av tjenester, ulike yrkergrupper og etater kan være utfordrende til tross for at aktørene har felles tanker om å nå samme mål.

Masteroppgaven konsentrerer seg om to tjenester som jobber med barn i vanskelige omsorgssituasjoner, herunder politi og barneverntjenesten. Formålet med oppgaven er å studere hvilke faktorer som hemmer og fremmer tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i saker som omhandler vold mot barn i nære relasjoner. Videre ønsker jeg å se nærmere på aktørens fortolkning av «*barnets beste*» og hvilken betydning samarbeidet kan ha for barnet. Oppgavens problemstilling er derfor hvilke faktorer som hemmer og fremmer tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og hvilken betydning samarbeidet har for barnet.

Kvalitativ metode ble anvendt i dette forskningsprosjektet. Det ble gjennomført individuelle intervjuer med totalt 6 ansatte, 3 fra en kommunal barneverntjeneste på Øst-landet og 3 ansatte fra Øst politidistrikt. Undersøkelsen belyser samarbeidsfaktorer og ser nærmere på aktuelle problemstillinger i samarbeidet. Oppgaven fokuserer på hva som inngår i et tverrfaglig samarbeid, hvor tema som kunnskap og kompetanse, relasjonelle faktorer, organisatoriske faktorer og det lovpålagte aspektet er sentralt. Målet med intervjuene har vært å undersøke informantenes egne erfaringer og opplevelser knyttet til tverrfaglig samarbeid med hverandre og deres tanker om samarbeidets betydning for barnet.

Empirien viser at store deler av informantenes erfaringer er gjenkjennbart fra tidligere forskning på feltet. Informantene hos politiet og barneverntjenesten har gjennomgående god kunnskap om eget mandat og lovverk. Kunnskapen om samarbeidspartnerens mandat, lov og regelverk er derimot svakere hos begge aktørene. Ulike holdninger til vold og anmeldelse og ulikt lovverk syntes også å være en årsak til at samarbeidet utfordres. Informantene vektlegger videre kommunikasjon, respekt og tillit som suksessfaktorer i et tverrfaglig samarbeid seg i mellom, mens tidspress og mangel på ressurser som utfordrende faktorer. Informantene og forskning vektlegger jevnlig dialog, felles forståelse og tillit til hverandre som fremmende faktorer til et godt tverrfaglig arbeid.

Abstract

Vulnerable children with difficult home situations characterized by violence and neglect often need assistance from several help agencies. The need for help requires that the services are able to provide the child with a good and comprehensive range of services. Cooperation across services, different professional groups and agencies can be challenging despite the fact that the actors have common thoughts about achieving the same goal.

The master's thesis concentrates on two services that work with children in difficult care situations, including the police and the child welfare service. The purpose of this thesis is to study the factors that inhibit and promote interdisciplinary cooperation between the police and the child welfare service in cases involving violence against children in close relationships. Furthermore, I want to take a closer look at the actors' interpretation of "the child's best interests" and what significance the collaboration can have for the child. The problem of the thesis is therefore which factors inhibit and promote interdisciplinary cooperation between the police and the child welfare service in cases of violence against children in close relationships, and what significance the cooperation has for the child.

Qualitative method was used in this research project. Individual interviews were conducted with a total of six employees, three from a municipal child welfare service in the eastern part of the country and three employees from the eastern police district. The survey sheds light on significant collaboration factors and takes a closer look at current issues in the collaboration. The thesis focuses on what is part of an interdisciplinary collaboration, where topics such as knowledge and competence, relational factors, organizational factors and the statutory aspect are central. The aim of the interviews has been to examine the informants' own experiences and experiences related to interdisciplinary collaboration with each other and their thoughts on the significance of the collaboration for the child.

Large parts of the empirical evidence show that large parts of the informants' experiences are recognizable from previous research in the field. The informants at the police and child welfare service generally have good knowledge of their own mandate and legislation. On the other hand, knowledge of the partner's mandate, law and regulations is weaker in both actors.

Different attitudes to violence and reporting and different legislation also seemed to be a reason for the co-operation being challenged. The informants further emphasize communication, respect and trust as success factors in an interdisciplinary collaboration between them, while time pressure and lack of resources as challenging factors. The informants and research regularly emphasize dialogue, common understanding and trust in each other as promoting factors for good interdisciplinary work.

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	8
1.1 Gangen i oppgaven.....	9
1.2 Tema og aktualitet.....	10
1.3 Bakgrunn for valgt tema og problemformulering.....	11
1.4 Presentasjon av sentrale aktører.....	12
2.0 TEORI	17
2.1 Litteratursøk og tidligere forskning.....	17
2.2 Kunnskapsstatus om vold mot barn.....	18
2.2.1 Vold mot barn i nære relasjoner.....	19
2.2.2 Voldens skadevirkninger.....	20
2.3 Hva menes med <i>barnets beste</i> ?	22
2.3.1 <i>Barnets beste</i> – et begrep uten innhold?.....	22
2.3.2 Et juridisk perspektiv.....	23
2.4 Teori om samarbeid.....	24
2.4.1 Hva er et tverrfaglig samarbeid?.....	24
2.4.2 Samarbeidskompetanse og kommunikasjon.....	25
2.4.3 Respekt og tillit i et samarbeid.....	26
2.4.4 Analysemodell for hemmende og fremmende faktorer.....	27
2.4.5 Juridiske rammer for tverrfaglig samarbeid.....	28
3.0 METODE	30
3.1 Kvalitativt forskningsintervju.....	30
3.2 Datainnsamling.....	30
3.3 Forskerrollen og egen erfaring på feltet.....	35
3.4 Analysearbeid.....	36
3.5 Reliabilitet, validitet og generaliserbarhet.....	37
3.6 Etiske retningslinjer og vurderinger.....	38
3.7 Metoderefleksjon.....	39
4.0 PRESENTASJON AV FUNN	40
4.1 Hemmende faktorer.....	41
4.1.1 Manglede kunnskap på tvers av aktørene.....	41
4.1.2 Ulik holdning til vold og anmeldelse; straff eller hjelp til barnets beste?.....	45

4.1.3 Tidspress og stor sakspågang.....	51
4.2 Fremmede faktorer.....	53
4.2.1 Kommunikasjon i samarbeidet.....	53
4.2.2 Respekt og tillit til hverandres profesjoner.....	55
4.2.3 Felles målsetting.....	56
5.0 DISKUSJON.....	60
5.1 Hvordan påvirker relasjonelle og organisatoriske faktorer samarbeidet?.....	60
5.2 Hvordan påvirker felles forståelse og målsetting samarbeidet?.....	63
5.3 Hvordan påvirker kunnskap om hverandres tjenester samarbeidet?.....	64
6.0 AVSLUTNING.....	66
6.1 Oppsummering.....	66
6.2 Svarer undersøkelsen på problemstillingen?	67
6.3 Studiens begrensninger.....	68
7.0 LITTERATURLISTE.....	70
8.0 VEDLEGG.....	75
8.1 Godkjenning fra NSD.....	75
8.2 Informasjonsskriv.....	77
8.3 Samtykkeskjema.....	80
8.4 Intervjuguide til politiet.....	81
8.5 Intervjuguide til barneverntjenesten.....	84

1.0 Innledning

Barn skal oppleve trygghet og beskyttelse i familien og hjemmet. Hjemmet skal være selve fundamentet i et barns liv med trygghet og gode oppvekstvilkår, men ikke alle barn opplever det slik. Tvert imot er hjemmet for noen barn forbundet med et farlig sted å være (Gamst, 2017, s. 99). Bruk av vold i oppdragelse og mishandling i barns omsorgssituasjon er en straffbar handling i Norge. Barneloven § 30 fastslår et totalforbud mot all form for vold, og også som et ledd i foreldrenes oppdragelse av barnet (Barneloven, 2021, § 30). I moderne tid har det blitt økt tilgang på kunnskap om vold mot barn, og studier har vist at barn som utsettes for mishandling og omsorgssvikt, har betydelig økt risiko for å utvikle skjevutvikling allerede fra tidlig alder (Killen, 2015, s. 68). Aktører som barneverntjenesten og politi har et ansvar for å gripe inn i disse sakene. Aktørene skal jobbe for å stoppe handlingene, og sikre barna hjelp. Noen hendelser dreier seg om kritiske familieforhold som har vedvart over lengre tid, mens andre bærer preg av å være akutte.

Betydningen av tverrfaglig samarbeid i arbeid med barn er blitt fremhevet i flere offentlige dokumenter (Gjertsen et al, 2018, s. 163; St.meld. nr. 47 (2008–2009), NOU 2009:22, Meld. St. nr. 13 (2011–2012)). En rekke forhold nødvendiggjør tverrfaglig samarbeid i omsorgssviktsaker og det dreier seg ofte om familier som er kjent for flere instanser (Killen, 2015, s. 370). Til tross for at det finnes en rekke lover og instruksjoner på hvordan aktører som politi og barneverntjenesten skal gripe inn i sakene, er arbeidet likevel omfattende og komplekst. Dermed kan også volden være vanskelig å avdekke og iverksette den hjelpe barna trenger. Definisjonen og forståelsen av vold endrer seg over tid som også gjør det vanskelig å fastslå omfang av volden, og det er derfor grunn til å anta at mørketallene er store. Politi og barneverntjenesten er ofte avhengig av informasjon av hverandre for å sikre barna rett hjelp til rett tid. Tidligere forskning tyder på at en god håndtering av problemer og utfordringer i en omsorgssviktsak, krever at aktørene er samkjørte (Vorland og Skjørten, 2017, s. 162). Det tverrfaglige samarbeidet mellom aktørene kan være en helt sentral faktor for ivaretagelsen av barna i de kritiske situasjonene, men også for barnets fremtid.

Denne masteroppgaven handler om det tverrfaglige samarbeidet mellom politiet og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner. Oppgaven handler om hvordan aktørene samarbeider med fokus på hva som hemmer og fremmer samarbeidet, og ser nærmere på samarbeidets betydning for barnet.

1.1 Gangen i oppgaven

Opgaven består av totalt seks kapitler.

Kapittel en tar for seg selve innledningen for oppgaven. Her presenteres det prosjektets tema og aktualitet, problemformulering og bakgrunn for valgt tema, relevans for sosialt arbeid, og en presentasjon av hovedaktører som i denne forbindelse er politi og barneverntjenesten. I tillegg til politi og barneverntjenesten har jeg valgt å gi en kort presentasjon av Statens barnehus og tilrettelagte avhør.

Kapittel to presenterer tidligere forskning på tverrfaglig samarbeid mellom politiet og barneverntjenesten i voldssaker. Videre vil jeg se nærmere på forskning om *vold mot barn* og hva teorien sier om konsekvenser dette gir for barns utvikling. I kapitlet ser jeg også nærmere på begrepet *barnets beste* og ulike fortolkninger av dette. Teorikapitlet legger størst vekt på definisjon av *tverrfaglig samarbeid* da målet er å studere det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten, og samarbeidets betydning for barnet.

Kapittel tre redegjør jeg for de metodiske valgene som ble gjort i studien og hvilke konsekvenser dette har hatt for forskningsprosjektet. Jeg vil starte med å begrunne bruk av kvalitativ forskningsmetode for forskningsprosjektet. Videre presenterer jeg utvalg og rekruttering av informanter, innsamling av data, forskerrollen opp mot egen erfaring på feltet, studiens pålitelighet og gyldighet, og prosjektet generaliserbarhet.

Kapittel fire tar for seg resultater og en presentasjon av informantenes opplevelse av det tverrfaglige samarbeidet. Her vil jeg presentere direktesitater og kommentere funnene.

Kapittel fem diskuterer funn opp mot tidligere forskning og teori, og svarer på problemstillingen. I diskusjonen vil funnenes betydning og implikasjoner bli problematisert. Funnene vil diskuteres opp mot teoretiske begrep presentert i kapittel to.

Kapittel seks oppsummerer oppgavens funn med en avsluttende refleksjon.

1.2 Tema og aktualitet

Stadig er regjeringen opptatt av å tydeliggjøre samfunnets ansvar i å forebygge vold og overgrep mot barn. Offentlige tjenesteapparater som barneverntjenesten, politi, legevakt, sykehus, barnehager og skoler kommer ofte i kontakt med barn og voksne som utsettes eller utsetter andre for vold. De utsattes behov for hjelp og oppfølging er ofte sammensatt og krever både tverrfaglig og tverretattlig tilnærming. Flere av barnehusene i Norge har hatt et økt avhørstilfang i 2020 til tross for innføring av strenge smittevernstiltak under koronapandemien (Politidirektoratet, 2020, s. 11). Det var imidlertid en nedgang av antall bekymringsmeldinger til barneverntjenesten om vold og omsorgssvikt i pandemien (Bufdir, 2021).

Folkehelseinstituttet (januar, 2020) oppgir at om lag 1 av 20 barn og unge vokser opp under forhold preget av vold, og at andelen har vært stabil over lengre tid. Derimot har mindre alvorlig fysisk vold avtatt betydelig over tid. Studier viser at volden i all hovedsak utøves av biologiske foreldre, og at både mor og far oftere er involvert når det dreier seg om alvorlig-, enn ved mindre alvorlig fysisk vold. Det er vesentlig flere gutter enn jenter som utsettes for de mindre alvorlige formene for fysisk vold. Å komme frem til eksakte tall på hvor mange barn som utsettes for vold i nære relasjoner er komplisert og påvirkes av en rekke forhold. Det kommer an på hvem som spør, hvordan spørsmålene stilles, den subjektive opplevelsen av vold hos den som svarer, definisjon på vold og lignende (Øverlien, 2012, s. 21). Tildekking fra overgriper, samt skyldfølelse, frykt og manglende forståelse hos ofre, kan føre til store mørketall i statistikken og det er grunn til å anta at mange utsettes for omfattende vold uten at det oppdages. I 2019 mottok kommunal barneverntjeneste 57 988 bekymringsmeldinger, hvorav 22 % var knyttet til vold og overgrep mot barn (Bufdir, 2021). I studien av Hafstad og Augusti (2019, s. 25) fremkommer det at 20 % av barna har opplevd minst et tilfelle av mild fysisk vold fra foreldrene i barndommen, og mellom 5 og 6 % alvorlig vold eller grov vold.

Tallene for vold mot barn har også økt under korona-pandemien i år 2020-2021. Øst-politidistrikt registrerte 830 familievoldssaker hvorav et mindre utvalg av sakene ble nærmere analysert. Her var en tredjedel av de fornærmede barn (Politidirektoratet, 2021). Flere barn ringte også politiet selv for varsling av familievold i samme tidsrom. Ifølge Hafstads og Augustis (2020) undersøkelse av vold, overgrep og psykisk helse blant ungdom i Norge våren 2020, fremkommer det at omkring 1 av 6 fortalte om minst en form for vold eller overgrep i løpet av de første 8 ukene skolen var stengt etter pandemien. 20 % av disse opplevde psykisk

eller fysisk vold for første gang under nedstengningen. Videre fremkommer det i undersøkelsen at kun 1 av 3 sa de fikk vite hvordan de kunne ta kontakt med skolehelsetjenesten under nedstigningen og mange opplevde reduksjon eller opphør av dialog med kontaktperson i barneverntjenesten under nedstigningen.

1.4 Bakgrunn for valgt tema og problemformulering

Barns oppvekstvilkår og rettsikkerhet i et samfunnsmessig perspektiv er temaer jeg stadig har vært opptatt av, både gjennom egen erfaring med arbeid med barn og unge, og nå som forsker. I løpet av mine år som ansatt i barneverntjenesten har jeg møtt familier med ulike problemstillinger og behov. Voldsproblematikk er et av de mange problemområdene og er et alvorlig tema for barn og unges utvikling. I løpet av årene har jeg blitt mer nysgjerrig på hvordan samfunnsaktører som barneverntjenesten og politi samarbeider, og hvordan barna blir møtt og hørt i sårbare situasjoner. Gjennom arbeidet har jeg erfart viktigheten av et godt fungerende samarbeid med andre aktører, og særlig med tanke på å finne riktig hjelp til rett tid for barna.

Å kjenne til hverandres lovverk, ansvarsområder og prosedyrer er viktige momenter til et godt fungerende samarbeid. Gjennom egen erfaring i voldssaker har jeg både erfart godt- og mindre godt fungerende samarbeid. I de fleste sakene har samarbeidet fungert godt hvor barnets beste har stått i sentrum. Jeg undrer meg likevel over om lovverk og prosedyrer på hver sine fagfelt påvirker samarbeidet og hvordan barnets beste løftes i beslutningene. Det å avdekke og beskytte barn mot vold er et komplisert fagfelt, hvor en etatene kan gjøre feilgrep. Flere forskere hevder at aktører som deltar i et tverrfaglig samarbeid, ofte har lite kunnskap om hverandres ansvarsoppgaver og lovverk (Vorland & Skjørten, 2017, s. 33). Jeg undrer meg over hvorvidt aktørene kjenner til hverandres fagområder og i hvilke utfordrende situasjoner aktørene kan søke hjelp av hverandre. Det er utfordrende å ivareta både de barnevernsfaglige og strafferettslige perspektivene i sakene, og vurdere hvilket perspektiv som har forrang til hvilken tid. Min motivasjon bak prosjektet dreier seg først og fremst om hvordan samarbeidet prinsippet barnets beste ivaretas i samarbeidet. Mitt mål med forskningsprosjektet er derfor å øke kunnskapen om hvordan samfunnsaktørene **politi og barneverntjenesten** samarbeider i saker som omhandler vold mot barn, og betydningen av dette for barnet.

Problemstilling i denne oppgaven er som følger:

«Hvilke faktorer hemmer og fremmer det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og hvilken betydning har samarbeidet for barnet?».

For å komme i dybden på problemstillingen har jeg valgt å gjøre noen avgrensninger ved å utarbeide 3 forskningsspørsmål;

- *Hvilken betydning har relasjonelle og organisatoriske faktorer for samarbeidet?*
- *Hvordan påvirker felles forståelse og målsetting samarbeidet?*
- *Hvordan påvirker kunnskap om hverandres tjenester samarbeidet?*

1.5 Presentasjon av sentrale aktører

Aktørene som omtales i denne oppgaven er i hovedsak politi og barneverntjenesten. Statens barnehus er en tredje instans underlagt politiet som ofte er en del av samarbeidet og som også vil presenteres her. Jeg vil starte med å gjøre en kort presentasjon av aktørene her for å skape en forståelse for deres ansvarsområder og hvilke roller de ulike aktørene har i saker hvor barn er utsatt for vold i nære relasjoner.

1.5.1 Barneverntjenesten

Barnevernet skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Bunkholdt og Kvaran (2015, s. 18) utgir at hovedoppgaven til barnevernet er å *«sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid»*. Med andre ord betyr dette at barneverntjenesten skal følge opp barn, unge og familier og gripe inn når barnet står i fare for å skades. I barnevernloven § 1-1 står det:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (barnevernloven, 1992, § 1).

Barneverntjenesten er underlagt kommunen og tjenestens oppgaver og ansvar er nedfelt og regulert i barnevernloven (Barnevernloven, 1992). Loven sier at kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ. Barnevernsreformen trådte i kraft 01.01.2022 og kommunene har nå fått større ansvar med å styrke forebyggende arbeid og tidlig innsats. I hver kommune skal administrasjonen utføre det daglige løpende arbeidet. For eksempel gi råd- og veiledning, fatte vedtak i henhold til loven, forberede saker for behandling i fylkesnemnd, samt iverksette og følge opp tiltak (Barnevernloven, 1992, § 2-1). Barnevernet skal være en garanti for at alle barn og unge skal sikres omsorg, trygghet og utviklingsmuligheter når barnets primære omsorgspersoner ikke klarer det på egenhånd.

Barnevernet har hovedansvaret for barn som lider overlast Bunkholdt og Kvaran (2015, s. 20) og ansvar for å iverksette tiltak for bedring. Likevel er ikke barnevernet alene om oppgaven. Andre offentlige etater, fagpersoner og privatpersoner har også ansvar for at barn og familier får hjelp hvis de trenger det. Jeg anser det som viktig å vite noe om hvordan politiet og barneverntjenesten jobber for å kunne forstå hvilke faktorer som kan påvirke samarbeidet mellom etatene.

Bekymringsmelding

En bekymringsmelding kan meldes til barneverntjenesten dersom man er bekymret for et barn. For eksempel at et barn blir utsatt for vold, seksuelle overgrep, vanskjøtsel eller omsorgssvikt på andre måter. I meldingen skal det fremkomme innhold som årsak til bekymring og ved mottak av bekymringsmelding skal barneverntjenesten vurdere meldingen innen en uke. Innen denne tidsfristen har barneverntjenesten vurdert om bekymringsmeldingen gir grunnlag for henleggelse eller åpning av undersøkelse (Barnevernloven, 1992, § 4-2).

Undersøkelse

Barneverntjenesten skal dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, snarest iverksette undersøkelse for å kartlegge bekymringen. Bekymringsmeldinger av sjikanøs art skal ikke følges opp videre. En undersøkelse skal gjennomføres etter mildeste inngrepsprinsipp og skal ikke gjøres mer omfattende enn formålet tilsier. For å undersøke et forhold beskrevet i bekymringsmelding er det nødvendig å gjennomføre samtaler med foreldrene og barna, og motta informasjon fra instanser rundt familien som skole, barnehage, helsestasjon, fastlege og lignende. Dersom barneverntjenesten

har vurdert at vilkårene for hjelpetiltak er oppfylt vil det fremlegges forslag om hjelpetiltak til partene. Partene kan da velge å samtykke eller ikke. Dersom partene ikke samtykker til hjelpetiltak kan barneverntjenesten pålegge hjelpetiltak eller i sjeldne tilfeller fremme sak om omsorgsovertakelse (Barnevernloven, 1992, § 4-4).

Hjelpetiltak

Hjelpetiltak er et viktig element i barneverntjenestens arbeid om å kunne ivareta barnevernlovens mål om å sikre at barn og unge får nødvendig hjelp etter barnevernloven, § 1992 §1. Barneverntjenesten skal iverksette hjelpetiltak når barnet på grunn av foreldrene eller andre omsorgspersoner har særlig behov for hjelp. Det kan også være andre grunner til hjelpebehovet. Formålet med hjelpetiltak er å bidra til en positiv endring hos barnet eller i familien (Barnevernloven, 1992, § 4-4).

1.5.2 Politiet

Politiet er en offentlig myndighet som skal håndheve og opprettholde lov og orden. Deres samfunnsoppdrag er å skape trygghet i befolkningen ved å bekjempe kriminalitet som i mange tilfeller krever et samarbeid med andre aktører på en langsiktig, strategisk og målrettet måte. Videre er en stor og viktig del av politiets ansvar å påse at mennesker sikres mot overgrep og vold. Vold mot både barn og voksne er som straffbart og er politiets ansvar å etterforske. Politiet har dermed en sentral rolle når det handler om vold mot barn i nære relasjoner. Politiet er videre pliktet til å kontakte barneverntjenesten ved mistanke om vold eller overgrep mot barn under 18 år (Øverlien, 2012, s. 171). Barneverntjenesten skal også ved straffbare saker som vold og overgrep vurdere kontakt og anmeldelse til politiet. Straffbare handlinger er ivaretatt av Straffeprosessloven (1981) og viser blant annet til lovbestemte retningslinjer for anmeldelse og etterforskning.

Anmeldelse

En anmeldelse kan meldes til politiet på eget initiativ enten om de selv er fornærmede eller om de har bevitnet en kriminell handling. Anmeldelse danner grunnlag for åpning av etterforskning og en anmeldelse ankommer ofte fra barneverntjenesten ved mistanke om vold og/eller overgrep mot barn og unge. Anmeldelse i en omsorgssviktsak er imidlertid avhengig av en rekke forhold som må overveies med tanke på hva som er til barnets beste og familiens situasjon og behov.

Etterforskning

Etter mottatt anmeldelse vil politiet vurdere forholdet og eventuelt iverksette etterforskning. Det er særlig to forhold som står sentralt for etterforskning; skaffe oversikt over saken og forholdet, og undersøke eventuelle bevis. Politiet er ansvarlig for nødvendig etterforskning av straffbare forhold og ved etterforskning av vold mot barn vil tilrettelagte avhør av barn være en viktig og sentral rolle for etterforskningen, spesielt knyttet til å innhente nødvendig bevis og avklare spørsmål om straffeskyld. Videre vil etterforskningen som oftest innebære å avhøre den mistenkte og ved vold mot barn i nære relasjoner er det hovedsakelig foreldrene som er utøverne (Straffeprosessloven, 1981, § 224-226).

Statens barnehus

Politiet og barneverntjenesten skal løpende vurdere om de avgjørelsene og handlingene de gjør, vil være til barnets beste (Bufdir, 2021). Som en del av denne vurderingen må barnet få mulighet til å medvirke ved å få uttale seg eller på en annen måte uttrykke sine meninger. Statens barnehus er en tverrfaglig virksomhet som skal bidra til at barn og unge og særlig sårbare personer som kan ha vært utsatt for, eller har vært vitne til vold eller seksuelle overgrep, får et tilbud om hjelp og anledning til å uttale seg (Politidirektoratet, 2019, s. 4). Barnehuset har som mål å øke barnets ivaretagelse og rettsikkerhet, samt påse at barn og foreldre får den oppfølgingen de er i behov av. Videre skal de bidra til at hjelpeapparatet gir fullgod hjelp. Statens barnehus er underlagt politiet og målet er å beskytte volds- og overgrepsutsatte barn. Videre skal statens barnehus sikre barn og unge som tidligere har vært utsatt ikke skal utsettes for unødige belastninger i forbindelse med politiets etterforskning, og hindre at de må fortelle sin historie flere ganger. Etablering av barnehuset kom som et resultat av samarbeid mellom barne- og familiedepartementet, helse- og omsorgsdepartementet, og justis- og beredskapsdepartementet. Avhør av barn foretas på barnehuset og gjennomføres av ansatte hos politiet.

Tilrettelagte avhør

De siste årene har det vært en betydelig innsats mot å avdekke vold og overgrep mot barn og unge. I de senere årene har det også kommet strenge tidsfrister for å gjennomføre avhør. Barnehusene er etablert elleve forskjellige steder på tvers av Norge. Barnehusenes etablering har gitt en økt oppmerksomhet på det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barnevern (NOU 2017:12, s. 98). Utgangspunktet for et tilrettelagt avhør er en innkommet anmeldelse som har gitt grunnlag for en etterforskning eller nærmere kartlegging av forholdet. Avhørene

skal utføres av ansatte med høy faglig kompetanse og prosessen skal tilrettelegges så trygt som mulig for barnet. Barnet vil plasseres sammen med avhører inne på et eget rom og avhører stiller spørsmål til barnet. Det tilrettelegges for en dialog om hvordan barnet opplever sin hjemmesituasjon sett opp mot bekymring for vold eller overgrep. Mens politiet gjennomfører avhør har barneverntjenesten, bistandsadvokat og andre ansatte ved barnehuset mulighet til å følge avhøret på video.

2.0 TEORI

Kapitlet innleder med en presentasjon av litteratursøk og tidligere forskning om tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten. Deretter presenterer jeg kunnskapsstatus om vold mot barn i nære relasjoner og hvilke konsekvenser dette gir for barns utvikling. Videre i kapitlet ser jeg nærmere på det teoretiske rammeverket om definisjonen bak barnets beste. Jeg vil her problematisere begrepet ved å se på to ulike perspektiver om hvordan barnets beste kan forstås. Avslutningsvis vil kapitlet ta for seg teori om samarbeid og relevante begrepet i et tverrfaglig samarbeid. Teorikapitlet vil legge størst vekt på sistnevnte tema da tverrfaglig samarbeid er prosjektets hovedtematikk.

Teorikapitlet deles inn i tre følgende hovedtemaer;

- 1) Vold mot barn*
- 2) Forståelse av barnets beste*
- 3) Tverrfaglig samarbeid*

2.1 Litteratursøk og tidligere forskning

Jeg har funnet et bredt spekter av litteratur om tverrfaglig samarbeid og forskning om vold mot barn, men på generell basis. Om tverrfaglig samarbeid er det spesielt to referanser jeg har funnet og referer til i oppgaven. Den ene referansen er boken «Tverrprofesjonelt samarbeid» av Willumsen og Ødegård (2016). Den andre er boken «Tverrfaglig samarbeid i praksis» av Glavin og Erdal (2016). For å finne relevant litteratur og forskning på temaet samarbeid mellom politi og barneverntjenesten, benyttet jeg litteratursøk på både norsk og engelsk database. Jeg søkte hovedsakelig på OsloMets velferdsforskningsinstitutt (NOVA), Google Scholar og Oria, hvor jeg varierte og kombinerte hvilke ord jeg brukte i søkefeltet. Ordene jeg brukte var blant annet «barnevernssaker i politiet», «violence against children», «child welfare service against the police», «vold mot barn», «politiets samarbeid med barnevernet», «samarbeid», «tverrfaglig samarbeid» og «samhandling».

Litteraturen jeg har funnet og som jeg anser som mest sentralt til min oppgave er; «Barnevern i krisetid» skrevet av Tveito (Velferdsforskningsinstituttet, 2021) om barneverntjenestens arbeid med vold og overgrep under koronapandemiens første fase, «Problemer har ikke kontortid» skrevet av Falck og Vorland (Velferdsforskningsinstituttet, 2009) om barnevernets

operative akuttberedskap utenom ordinær kontortid, og «Barn i Krise» skrevet av Vorland og Skjørten (2017) om samarbeid mellom barnevern og politi i akutte kriser og frem til tilrettelagte avhør. Sistnevnte rapport bygger på intervju med 38 personer som har delt sine erfaringer fra samarbeid med etatene. Rapporten viser blant annet til at politiet opplever det som uheldig for samarbeidet at partene kjenner for lite til hverandre, spesielt hverandres lovverk og rammebetingelser. Rapporten synliggjør også stadige dilemmaer om hverandres avgjørelse om og eventuelt når barneverntjenesten skal anmelde et forhold i familievoldssaker. Det fremkommer imidlertid at aktørene har opplevd en positiv endring i samarbeidet etter de nye forskriftene for tilrettelagte avhør ble iverksatt, blant annet i form av formøter og samrådsmøter (Vorland & Skjørten, 2017, s. 167). Jeg anser denne rapporten som svært relevant knyttet til mitt forskningstema og vurderer at rapporten vil være med å belyse samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i voldssaker mot barn og unge.

Jeg har forsøkt å finne tidligere forskning om samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i voldssaker mot barn og unge, som min problemstilling mer spesifikt omhandler. Det finnes lite forskning på dette feltet per dags dato, foruten at jeg har funnet noen få masteroppgaver. Ødegård (2017) har i sin masteroppgave skrevet om politiets og barnevernets rolle i saker som omhandler barn utsatt for vold i nære relasjoner. I dette forskningsstudie ble fire informanter fra barneverntjenesten og fire fra politiet intervjuet i fokusgruppeintervju. Studiet viste blant annet at aktørene hver for seg fremsto svært selvstendige og oppgaveorientert, samt at deres arbeid reguleres av forskjellige lovverk, som kan gå på bekostning av det tverrfaglige samarbeidet. Jakobsen (2018) har i sin masteroppgave forsket på tverrfaglig samarbeid mellom barneverntjenesten og politi i forbindelse med tilrettelagt avhør. I dette studiet ble totalt åtte informanter, fire fra politiet, en fra barnevernvakta og tre fra barneverntjenesten, intervjuet gjennom livsverdensintervju. Studiet viste blant annet at ulikt lovverk og ulike holdninger til vold og anmeldelse, syntes å være en utløsende årsak til vanskelig samarbeid. I tillegg til ulik problemforståelse og kunnskap om vold. Studiene anses å være relevante for min forskningsstudie.

2.2 Kunnskapsstatus om vold

Oppgaven dreier seg om det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner og dets betydning for barnets beste. Størst andel av sakene som politi og barneverntjenesten samarbeider om handler om vold mot barn. Jeg anser det derfor som viktig å se nærmere på hva definisjon av vold for å få en forståelse av

instansene samarbeider om. Jeg vil starte med å presentere hva vold i nære relasjoner betegnes som og hvilke konsekvenser dette har for barn.

2.2.1 Vold mot barn i nære relasjoner

Vold dekker et bredt repertoar av handlinger som må inndeles ut ifra alvorlighetsgrad og typer uttrykksformer (Kvello, 2015, s. 295). Denne oppgaven handler om aktørenes samarbeid i saker hvor barn er utsatt for vold i nære relasjoner og jeg vil derfor holde fokus på dette temaet.

Vold i nære relasjoner omfatter ulike former for vold og overgrep mellom familiemedlemmer. Til dette regnes barn, foreldre, søsken, samlivspartnere eller andre som lever i stabile bofellesskap. Jeg viser til straffelovens definisjon på *nære relasjoner*;

«Nære relasjoner defineres som ektefelle og samboer, nåværende og tidligere ektefelle eller samboers slektning i rett nedstigende linje, slektning i oppstigende linje eller i noens husstand eller omsorg» (Straffeloven, § 282).

Volden kan foregå på ulike måter og i forskjellige situasjoner, og det er variasjon på forekomst. Volden kan også fremstå som en trussel og virke mer latent som en følelse av at den alltid er til stede (Kvello, 2015, s. 218). Vold mot barn i nære relasjoner omfatter å bli utsatt for fysisk vold, være vitne til volden, bli utsatt for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Forståelsen av vold i nære relasjoner er derfor mer omfattende og omhandler mer enn bare fysisk vold som de fleste appellerer til begrepet. Det finnes ikke en entydig eller en endelig og allmenngyldig definisjon av vold, og definisjonene er derfor mange. Dette gjør det utfordrende å finne en definisjon som er bred nok til å dekke hele spektret av handlingene uten at beskrivelsene utvanner begrepet og patologiseres. Verdens helseorganisasjon (WHO, 2002) definerer vold på følgende måte;

«The intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment or deprivation» (WHO, 2002).

Fysisk vold defineres som bruk av enhver form for fysisk makt ved at den skader, smerter, krenker, skremmer og påvirker et annet menneske til å slutte å gjøre noe det vil eller gjøre mot sin vilje. Eksempler på fysisk vold er å slå, dytte, holde, riste, klype, kaste og sparke. Med ytterste konsekvens kan fysisk vold ende med drap (Isdal, 2018, s. 47). Psykisk vold kan handle om å skade, krenke, true eller skremme uten at volden er av direkte fysisk natur (Isdal, 2018, s. 51). Eksempler på psykisk vold kan være direkte eller indirekte trusler, sosial kontroll, emosjonell vold, isolering og ydmykende atferd.

Socialstyrelsen (2018 s. 7) skriver følgende; «*Omfanget af vold i nære relationer er vanskelig at måle, da området er præget af mørketal. Det skyldes i høj grad, at vold er tabubelagt*». Det er enighet i fagfeltet at vold i nære relasjoner er blitt et vanlig fenomen og at det er altfor mange barn som blir utsatt. Det antas at mørketallene er store på omfanget av hvor mange barn som opplever vold i nære relasjoner i løpet av sin oppvekst (Velferdsforskningsinstituttet, 2016, s. 20). Det kan tolkes som at vold i nære relasjoner er vanskelig å oppdage og i tillegg tabu å snakke om.

2.2.2 Voldens skadevirkninger

Kunnskap og forståelse om skadevirkninger er sentralt for fagpersoner som skal oppdage, forstå og forebygge vold mot barn som politiet og barneverntjenesten. Forskning viser at vold medfører store skadevirkninger for barn både fysisk og psykisk, og medfører også økt risiko for nye voldshendelser senere i livet (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 54). Forskning har vist at barn som gjentatte ganger utsettes for vold og omsorgssvikt har betydelig økt risiko for å utvikle rusmisbruk, psykisk sykdom, kognitiv svikt, sviktende fysisk helse, kriminell atferd og tidlig død (Kvelling, 2015, 331).

Forskning viser også at hjernen påvirkes når barn utsettes for stressfylte påkjenninger og traumatiske opplevelser i form av vold. Nyere nevrobiologisk forskning har vist at hjernen er foranderlig med ytre påvirkninger og kan tilpasses og utformes etter omgivelsene (Gamst, 2017, s. 120). Når et barn har vært utsatt for omfattende stress, traumer og omsorgssvikt i tidlig alder og over lenge tid, kan stresshormoner utløses og skade hjernens nerveceller direkte. Dette kan medføre at hjernen og barnets utvikling påvirkes i negativ retning. Skadene kan reduseres dersom barnet føres inn i en ny positiv livssituasjon, men det vil være behov for å skape rikelig med positive opplevelser for barnet i en helingsprosess som vil virke reorganiserende på de dypeste delene av hjernen (Gamst, 2017, s.120). I tillegg ser man at

barn som blir utsatt for vold og går i et konstant alarmberedskap, ofte strever med reguleringsvansker som hyperaktivering i form av uro, kaosfølelse, indre frykt og lignende. Mange barn som politiet og barneverntjenesten møter i sitt arbeid har allerede utviklet flere av disse vanskene.

Under benyttes Per Isdals (2012) og Socialstyrelsens (2018) definisjon av vold for å illustrere hvilke skadevirkninger volden gir;

«Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil» (Isdal, 2012, s. 36).

«Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adferd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare» (Socialstyrelsen, 2013, s.6).

Isdals definisjon viser at vold krenker et menneske på flere måter. Han hevder at begrepet deles inn i fem forskjellige voldstyper; fysisk-, psykisk, seksuell, materiell og latent vold. Fellesnevneren for typene er påvirkningen gjennom å påføre noen andre vondt. Socialstyrelsen beskriver at vold handler om adferd fra foreldrene eller andre omsorgsgivere og hvordan volden påvirker barnets utvikling, selvbilde og sunnhet, og viktigheten av å hjelpe barn og unge mot volden.

Selv om forskning tilsier at vold medfører store konsekvenser for barn, er det viktig å huske på at barn påvirkes i ulik grad og på forskjellige måter. Flere barn klarer seg godt til tross for vanskelig oppvekstkår. Noen er mer motstandsdyktige mot krisene de har opplevd i livet og for mange barn er omgivelsene de lever i og er kjent med, tryggere enn å bli flyttet ut av hjemmet. Politi og barneverntjenesten må heletiden vurdere en balansegang mellom hvor skadelig volden er, men også vurdere hvilke hjelpetiltak som er til barnets beste. For flere barn vil det være avgjørende å få hjelp raskt utenifra når foreldrene ikke stopper å utsette barna for mishandling og omsorgssvikt, og heller ei klarer å reparere skadene. Politi og barneverntjenesten har en helt sentral rolle for å få volden til og stoppe, og ikke minst hjelpe

slik at barnet får det trygt, forutsigbart og stabilt som igjen vil kunne hindre skjevutvikling. Det er derfor avgjørende at politi og barneverntjenesten har et godt tverrfaglig samarbeid som kan hjelpe barn til å få rett hjelp til rett tid. Tematikken er alvorlig og kritisk, og setter høye krav til hvordan samarbeidet foregår. For mange barn vil et slikt samarbeid være avgjørende for deres fremtid og målet med denne forskningen er å utgjøre et viktig bidrag til økt kunnskap om det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten for barnets beste.

2.2 Hva menes med *barnets beste*?

Et av de overordnede prinsippene for barnevernets arbeid er at handlinger og bestemmelser skal være til *barnets beste*. Hensynet til barnets beste er et sentralt prinsipp ikke bare for barnevernets arbeid, men også for alle profesjoner som jobber med barn. Barnets beste er relativt begrep som kan forstås og praktiseres forskjellig innenfor ulike samfunn og kulturer (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 48). Begrepet er komplekst og en rekke faktorer som kan påvirke vurdering av barnets beste, både ut ifra sakens kompleksitet og hvordan den enkelte ser på begrepet. Begrepet bygger på normer som er en del av den alminnelige samfunnsutviklingen i synet på barn, og som også endrer seg over tid (Bennin, 2020, s. 26). Siden begrepet er normativt og vagt, vil vurdering av barnets beste tas ut ifra eget faglig ståsted og egne personlige oppfatninger. Barnets beste kan være ekstra utfordrende å vurdere når aktører som politi og barneverntjenesten arbeider etter ulike lovverk og ansvarsområder. Jeg undrer meg derfor over hvordan aktørene oppfatter begrepet og hvilke tanker de har om samarbeidets betydning for barnet. Jeg har vært opptatt av hvordan forståelsen av barnets beste kommer til uttrykk i deres beskrivelser av praksis.

2.2.1 Barnets beste – et begrep uten innhold?

For å forstå hva *barnets beste* innebærer for hvert enkelt, barn må begrepet brytes opp, analyseres og ses i sammenheng med barnets situasjon. Først da er det mulig å få frem hvilke valg, verdier og premisser som legges til grunn (Stang, 2007, s. 33). Brottveit og Fugleveit (2018, s. 208) forklarer at måten sosialarbeiderne forstår og fortolker sine omgivelser, sitt samfunnsoppdrag og sitt fagfelt på, vil igjen påvirke deres tenke- og handlemåter. Siden begrepet er normativt og vagt, er det i mange tilfeller individuelt og forskjellig hvordan de ansatte vurderer *barnets beste*. Når sosialarbeiderne skal vurdere *barnet beste* blir derfor vurderingen avgjort ut ifra deres fortolkning og faglig skjønn. Dette krevet at begrepet er faglig forankret og vises i praksis. Vold og omsorgssvikt kan ramme barn og unge på

forskjellige vis og hvert barn har sin ulike historie. Barn er derfor avhengig av en skjønnsmessig vurdering som kommer han eller hun til gode, en vurdering som skal beskytte dem for vold og omsorgssvikt.

2.2.2 Et juridisk perspektiv på barnets beste

Det sies at barnets beste i et juridisk perspektiv forutsetter at barns interesser og rettigheter, både som samfunnsborgere og rettssubjekter, sikres (Brottveit, 2013, s. 18).

Barneverntjenesten er en svært lovregulert tjeneste og som tidligere nevnt er det særlig Lov om barneverntjenester som legger de juridiske premissene for deres arbeid;

«Et overordnet prinsipp for barnevernets arbeid er at tiltak som skal settes i verk skal være til barnets beste. Hvis barn og foreldre har motstridende interesser, er det derfor hensynets til barnet som er avgjørende. Dette er nedfelt i barnevernloven. Barnevernet skal likevel alltid prøve å få foreldrene til å samarbeide om de tiltak som planlegges» (Regjeringen, 2001).

Barneverntjenesten skal også ta hensyn til FNs konvensjon om barns rettigheter som i Norge tredde i kraft i år 1990 (Barnekonvensjonen, 1989), artikkel 3, s. 9). Bestemmelsen om barnets beste kommer tydelig frem i artikkel 3 og anses også som en av konvensjonens grunnleggende prinsipper;

«Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn».

Det ser ut til at barneverntjenesteloven og barnevernkonvensjonen i stor grad er samsvarende i forhold til bestemmelsen om *barnets beste*. Betydning av prinsippet er likevel relativt vagt, men begge beskrivelsene synes å være enstemmig om at begrepet må forstås ut fra en samfunnskontekst. Begrepet synes å være et foranderlig begrep og det må også forstås ut fra den tidsepoken det studeres.

2.3 Teori om samarbeid

Oppgaven problematiserer hva som hemmer og fremmer det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i straffbare saker om vold mot barn i nære relasjoner, og jeg anser det derfor som viktig å se nærmere på definisjon av samarbeid. Som et teoretisk utgangspunkt for diskusjon av problemstillingen senere i oppgaven vil jeg se nærmere på hvordan samarbeid kan forstås, og hvilke relasjonelle faktorer som påvirker samarbeid mellom aktører.

Glavin og Erdal (2018, s. 28) definerer samarbeid som «samspill, kompaniskap og det å arbeide sammen» og betrakter begrepet som vanskelig å definere presist. Eide (2014, s. 69) definerer samarbeid som en målrettet handling som utføres av mer enn en person fordi selve oppgaven ikke kan løses på egenhånd. Ødegård (2016, s. 113) viser til to ulike arenaer for samarbeid, der samarbeid ses på som et fenomen. Det ene kalles internt samarbeid, som går ut på at en instans eller organisasjon jobber innad i instansen som er inndelt i ulike team etter for eksempel geografi eller temaer. Den andre arenaen kalles eksternt samarbeid, som går ut at personene i samarbeidet representerer ulike instanser. Samarbeidet kan fremstå som positivt og viktig, men det innebærer at kompleksiteten i samarbeidet bidrar til økt kvalitet (Willumsen & Ødegård, 2016 s. 35). Dersom partene unngår å gjøre sin del av arbeidet og ikke tar tak i utfordringene som dukker opp underveis, kan det føres til konflikter, uklarheter, unngåelse og destruktive møter. Et eksternt samarbeid kan også ses på som et tverrfaglig samarbeid.

2.3.1 Hva er et tverrfaglig samarbeid?

Tverrfaglig samarbeid betegnes som et samarbeid på tvers av aktører i samfunnet og som arbeider med velferdstjenester. Glavin og Erdal (2013 s. 28) hevder at det å være tverrfaglig er det motsatte av å arbeide ut fra tilfeldigheter og at tverrfagligheten sier noe om relasjonen mellom fagene. Samarbeid mellom politi og barneverntjenesten er et eksempel dette. I dette tilfellet kan det tenkes at det å opphøre volden og skape endring i barnets omsorgssituasjon er et felles tverrfaglig mål mellom politi og barneverntjenesten. Et godt samarbeid hevdes å være en grunnleggende forutsetning for å skape gode tjenester og ytelser, og like viktig for å videreutvikle tjenestetilbudet (Willumsen & Ødegård, 2016 s. 46). I mange settinger vil et tverrprofesjonelt samarbeid være avgjørende for å arbeide for barnets beste og gi familien et helhetlig godt tilbud av hjelp. Et samarbeid handler om å arbeide sammen mot et felles mål, og Glavdin og Erdal (2018, s. 19) hevder at tverrfaglig samarbeid ikke er et mål i seg selv, men et nødvendig middel for å hjelpe barn og unge på riktig måte. Videre hevder dem at

felles problemforståelse og felles mål er vesentlige forutsetninger for at et tverrfaglig samarbeid skal ha effekt. Dersom det tverrfaglige samarbeidet ikke fungerer på optimalt vis kan dette i verstefall gi konsekvenser for den en skal hjelpe.

Kunnskap og kompetanse er nøkkelbegreper i et tverrfaglig arbeid. Kompetanse utvikles gjennom diskusjoner og refleksjoner i fellesskap og at deltakerne representerer en gruppens synspunkter fremfor å bare fremheve sine egne (Willumsen & Ødegard, 2016, s. 27). Rundt barn som lever i vanskelig omsorgssituasjoner er ofte arenaer som barnehage, skole og skolehelsetjenesten potensielle samarbeidspartnere for politi og barneverntjenesten i voldssaker. Det er viktig at de ulike profesjonene i samarbeidsgruppen har bevissthet om egen kompetanse, og vel så viktig er det å ha kjennskap for de andre profesjonenes kompetanse og ansvarsområde (Willumsen & Ødegard, 2016, s. 29). Er dette til stede vil det være lettere å ha tillit, god dialog og vise respekt ovenfor hverandre noe som igjen vil skape rammer for et godt fungerende samarbeid. Felles kunnskap om vold vil også fungere som en pådriver til å utvikle et tettere samarbeid mellom hjelpeinstanser i flere typer saker som omhandler barn (Stanley & Humphreys, 2014, s. 79). Samarbeid kan påvirkes av relasjonelle faktorer som determinerer det som skjer i relasjonen mellom mennesker, og for å lykkes med et samarbeid er samarbeidskompetanse og kommunikasjon en helt sentral del.

2.3.2 Samarbeidskompetanse og kommunikasjon

Ulik faglig bakgrunn og forskjellige arbeidsmetoder kan være elementer som medfører at de som skal samarbeide har ulike forståelser av hva utfordringen er og hvordan dette skal løses. Politi og barneverntjenesten er instanser som er opplært til å drive saker mye på egenhånd som kan gjøre et samarbeid ekstra utfordrende, og til tross for at rammebetingelsene er gode er det dermed ikke sagt at resultatet blir et godt fungerende samarbeid. Ifølge Willumsen og Ødegård (2016, s. 123) vil det være et godt utgangspunkt å skape gode rutiner for kommunikasjon og tilgjengelighet for hverandre. Gode rutiner på å komme i kontakt øker sannsynligheten for å opprettholde jevn drift i dialogen og være tilgjengelige for hverandre. Samarbeidskompetanse henger tett sammen med kommunikasjon i et tverrfaglig samarbeid, og innebærer ferdigheter, kunnskap og evner som den enkelte bringer med seg inn i dialog med andre. Videre er trygghet og høy faglig kompetanse om egen praksis også med på å danne en felles faglig basis for et samarbeid. Dette bidrar til at kunnskapen og profesjonell kompetanse kombineres og integreres inn i hverandre (Willumsen & Ødegård, 2016, s. 54).

Kommunikasjon og samarbeidskompetanse i et tverrfaglig samarbeid er som hånd i hansken. Kommunikasjon er en prosess der personer eller grupper utveksler informasjon, ideer, følelser og holdninger fra en person til en annen eller mellom større grupper. Ifølge Glavin og Erdal (2018 s. 30) er kommunikasjon selve essensen i et samarbeid. Kommunikasjonen kan både foregå verbalt ved bruk av ord eller non-verbalt ved bruk av kroppsspråk som eksempler. Både ved verbalt- og non-verbalt språk er det mulig å oppfatte personens interesse for budskapet og status mellom seg selv og den man samarbeider med. Det er derfor viktig å være bevisst på hvordan man framstår og hvordan kroppsspråket oppfattes for den andre part. I et samarbeid skal ofte oppgaver koordineres og desto sterkere behovet er for koordinering er, desto viktigere er også behovet for kommunikasjon (Willumsen & Ødegård, 2016, s. 28). Det å kjenne hverandre kan ha stor betydning for et samarbeid som skal utøves og for å bli kjent med hverandre er kommunikasjon på en eller annen måte helt nødvendig. Kommunikasjon bidrar til større forståelse for hva målet er og hvordan man skal komme frem til dette. Et samarbeid forutsetter også at partene tilpasser seg hverandre og viser plass og interesse for den andre parts budskap. Å være tilgjengelig for hverandre og være i dialog med hverandre øker også muligheten for å skape respekt og tillit mellom aktørene.

2.3.3 Respekt og tillit i et samarbeid

Respekt og tillit henger tett sammen, og er to sentrale begreper i et tverrfaglig samarbeid. Et samarbeid basert på åpenhet og redelighet kan føre til tillit og respekt mellom aktørene i samarbeidet. At det er samsvar mellom man uttrykker verbalt og non-verbalt nevnes også som viktig for at partene skal oppleve tillit til hverandre (Glavin & Erdal, 2018, s. 64). Å ha tillit til hverandre kan også handle om å stole på at samarbeidspartneren har god kunnskap om sine ansvarsområder. Å ha kunnskap om den andre aktørens tjenester, ansvar, roller og styrker og svakheter, er ofte momenter som er med å styrke et samarbeid. I tillegg økes tilliten hvis man opplever at partneren ønsker å jobbe sammen for å oppnå et godt resultat, som handler om felles målsetting og forståelse av problemet. Dette trekker igjen paralleller til å ha en viss felles kompetanse om problemet og et felles verdigrunnlag på tvers av aktører. Aktører i et tverrfaglig samarbeid kommer ofte inn med ulike bakgrunn og tjenesteytelser, og det å starte et samarbeid med en felles forståelse av hva man samarbeider for, og hvorfor man samarbeider er ofte viktig i etablering av samarbeid. Gjensidig respekt for hverandre som mennesker og for hver sine profesjoner gjør det også enklere å være uenig med hverandre. Dette handler om å verdsette og anerkjenne at den andre part har et ulikt syn enn en selv og det å være uenig

kan også være en viktig ressurs i samarbeidet. Dette fører ofte til saklige diskusjoner og gode refleksjoner. Tillit er ofte enklere å bygge opp ved gode erfaringer og kjennskap til hverandre som i praksis betyr at å bygge tillit til hverandre tar tid. Uten dialog med hverandre er det derfor utfordrende å bygge tillit og respekt for hverandre som aktører og samarbeidspartnere. Respekt og tillit bidrar også til trygghet i som også å anses som en viktig forutsetning for å yte noe i et samarbeidsforum. Desto mer tillit og respekt det finnes i samarbeidet, desto mindre vil aktørene være opptatt av å kontrollere det (Glavin & Erdal, s. 37).

2.3.4 Analysemodell for hemmende og fremmende faktorer

Ødegård og Willumsen (2011, s. 193) har utarbeidet en analysemodell for samarbeid på tvers av instanser og har i den forbindelse identifisert åtte suksessfaktorer for hvordan prosessen i et samarbeid kan forbedres (se figur 1).

Relasjonelle forhold som		Planlegging som	
Fremmer samarbeid	Hemmer samarbeid	Fremmer samarbeid	Hemmer samarbeid
Respekt	Mangel på respekt	God møteledelse	Dårlig møteledelse
Likeverdighet	Maktorientering	Felles mål	Uklare mål
God dialog	Dårlig dialog	Dele kunnskap	Holde på kunnskap
Felles innsats	Solospill	Klare roller	Uklare roller

Figur 1: Kategorier som fremmer og hemmer samarbeid (Hentet fra Ødegård & Willumsen, 2011, s. 193).

Modellen har delt inn faktorene inn i relasjonelle forhold og planlegging som hemmer og fremmer samarbeid. Man kan se at de faktorene som fremmer samarbeid er i all hovedsak det motsatte av det som hemmer. Oppsummert er respekt, likeverdighet, god dialog og felles innsats relasjonelle forhold som fremmer et samarbeid. En kan se at god møteledelse, felles mål, delt kunnskap og klar rollefordeling er faktorer også skaper en god samarbeidsprosess.

Kategoriene omhandler i hvilken grad samarbeidet er planlagt eller ikke (Ødegård & Willumsen, 2011, s. 194).

2.3.5 Juridiske rammer for et tverrfaglig samarbeid

Et tverrfaglig samarbeid krever informasjonsutveksling, slik at aktørene kan diskutere seg fram til de beste løsningene for familien og barnet. Selv om dialog og kommunikasjon på tvers av aktører selve essensen i et samarbeid, er det likevel et regelverk de må forholde seg til når det gjelder hva de kan dele. Alle ansatte som jobber i helse- og omsorgstjenesten, har taushetsplikt. Ansatte i politi og barneverntjenesten har et strengt regelverk i forhold til taushetsplikten. Grunnet sensitive og alvorlige opplysninger, har politi og barneverntjenesten en strengere plikt enn andre ansatte som jobber med barn, som for eksempel skole og pedagogisk psykologisk tjeneste. Taushetsplikt er blant annet nedfelt i Personvernopplysningsloven (2000) og Forvaltningsloven (1967) som sier at taushetsplikt handler om å tie og forhindre at andre uvedkommende ikke får tilgang til taushetsbelagt informasjon. Taushetsplikten er begrunnet i hensynet til personvern, personlig integritet, privatliv, og den enkeltes tillitsforhold til helse- og omsorgstjenesten. Opplysningene som er taushetsbelagt, skal i utgangspunktet ikke være tilgjengelig for andre enn den personen saken gjelder.

Mange som arbeider i helse- og omsorgstjenesten, kan oppleve å følge seg bundet av taushetsplikten og dermed hindret i sitt arbeid. En kan spørre seg om taushetsplikten kan virke til hinder for kommunikasjon og informasjonsutveksling blant instanser. Politi og barneverntjenesten behandler alvorlige saker, enten om det er snakk om vold, overgrep eller andre forhold som gjør at sak er opprettet hos aktørene. Aktørene er da avhengig av å få tilstrekkelig med informasjon om barnet og familien for å kunne planlegge samarbeid i sakene, og dersom taushetsplikten er til hinder for dette, må taushetsplikten vurderes nøye. Da taushetsplikten viser seg å være et reelt dilemma i et samarbeid, er det viktig å ha tilgang og kunnskap om lovverk, og sine rettigheter og plikter i arbeidet (Kinge, 2012, s. 185). På en annen side er det ikke alltid aktørene vet hvordan lovverket skal tolkes i den enkelte sak, og det kan derfor se ut til at lovverket også krever en skjønnsmessig vurdering av de ansatte.

Når man skal etablere et tverrfaglig samarbeid mellom ulike aktører, er det viktig at personvernet er ivaretatt. På en annen side skal ikke ivaretagelse av personvernet gå på bekostning av hva som er nødvendig å dele og jobbe for barnets beste. Da må man finne andre

metoder å samarbeide på. Ansatte som jobber med barn og unge, som for eksempel barnevern-, politi-, barnehage-, skole-, PPT og barne- og ungdomspsykiatriansatte, har på både meldeplikt og opplysningsplikt på lik linje med taushetsplikten. Opplysningsplikt innebærer å en plikt til å gi nødvendig opplysninger for eksempel dersom det er vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse. Dette er for eksempel gjeldene i et samarbeid med andre yrkesutøvere hvor aktørene er avhengig av informasjon av hverandre. Meldeplikt innebærer å melde bekymring når det er grunn til å tro at et barn er i en situasjon som krever nødvendig hjelp eller i en situasjon som er i fare for liv og helse. Oppsummert er både taushetsplikt, personvern og meldeplikt noe aktørene i et tverrfaglig samarbeid om barn og unge må forholde seg til.

3.0 Metode

3.1 Kvalitativt forskningsintervju

«Kvalitative metoder er forskningsstrategier for beskrivelse og analyse av karaktertrekk og egenskaper eller kvaliteter ved de fenomenene som skal studeres» (Malterud, 2013, s. 26). Jeg har brukt kvalitativt metode ved bruk av intervju for å belyse informantenes opplevelser og erfaringer om temaet tverrfaglig samarbeid og fortolkningen av barnets beste. Metoden er spesielt godt egnet til å få innsikt i informantenes egne tanker, følelser og erfaringer (Dalen 2011, s. 10). I tillegg er kvalitativ metode opptatt av å undersøke hvordan mening blir skapt og hvordan de forandres eller opprettholdes i spesifikke kontekster (Järvinen & Meyer, 2017, s. 10). Jeg har valgt å bruke empiriske intervjuer innenfor et fenomenologisk perspektiv. Et slikt fenomenologisk perspektiv er opptatt av å forstå hvordan personen opplever en situasjon og personens tanker for den aktuelle situasjonen. Utgangspunktet for et slikt perspektiv er at virkeligheten er slik informanten opplever den. Jeg har valgt å bruke empiriske intervjuer i et fenomenologisk perspektiv fordi jeg er ute etter informantenes egne tanker og erfaringer om tverrfaglig samarbeid og betydningen av dette for barnet.

3.2 Datainnsamling

3.2.1 Utvalg, rekruttering og presentasjon av informantene

Utvalg og rekruttering

Ved utvalg av informanter handler det om å finne kriterier man skal basere seg på når man skal finne ut hvem man ønsker å intervju.

«Ved kvalitative intervju er ikke hovedintensjonen å sammenligne enheter (spesifikt for kvantitative studier), men å oppnå tilgang til handlinger og hendelser som er relevante for undersøkelsens problemstilling (det samme gjelder kvantitative studier).

Tilgjengeligheten til den enkelte respondent og slik han eller hun ser verden omkring seg, er det sentrale (spesifikt for kvalitative studier), ikke å telle hvor mange som ser det likt eller forskjellig». (Ryen 2002, s. 85).

Etter søknad hos Norsk senter for forskningsdata (NSD) ble godkjent satte jeg i gang rekrutteringsprosessen. Mitt utvalg og rekruttering av informanter hos politi og barneverntjenesten foregikk fortrinnsvis gjennom *snøballmetoden* med følgende strategi: 1) Avdelingsleder rekrutterer ansatt, 2) Ansatt rekrutterer ansatt (Repstad, 2007, s. 57). Thaaagard (2013, s. 61 og 62) beskriver *snøballmetoden* som en vanlig metode å benytte ved valg av

deltakere. Fremgangsmåten med denne metoden er at utvalget i begynnelsen er lite, for å så gradvis utvides som en rullende snøball. Totalt ble det rekruttert 6 informanter til intervju. For å komme i kontakt med politiet tok jeg kontakt med en bekjent i en kommunal barneverntjeneste på Østlandet som kjapt hjalp meg med å komme i direkte kontakt med avdelingsleder hos politiet. Avdelingsleder hos politiet tok så kontakt med meg for å spørre om kriterier for utvalg av informantene. Erfaring med voldssaker og samarbeid med barneverntjenesten/politi var det eneste jeg satte som kriterier for mine informanter. Deretter fikk jeg oppnevnt 3 informanter hos politiet som sto klare til å delta i prosjektet. Rekruttering av informanter hos barneverntjenesten foregikk på samme måte ved at jeg tok kontakt med en annen bekjent av meg som satte meg i videre kontakt med avdelingsleder i en kommunal barneverntjeneste. Det ble først rekruttert en ansatt og etter første intervju var gjennomført, rekrutterte den ansatte en ansatt til og til slutt sto 3 informanter hos hver av etatene klare til intervju.

Når jeg skulle ha tilgang på informanter opplevde jeg at egen tilhørighet i fagfeltet bidro til at jeg raskt fikk lett tilgang på deltakere både innen politi og barneverntjenesten. Ettersom jeg selv jobber i kommunal barneverntjeneste og tidvis har hatt samarbeid med flere barneverntjenester i samme region, var jeg bevisst på hvilken barneverntjeneste jeg rekrutterte informanter fra. Dette med tanke på personlige, etiske og validitetsmessige hensyn til intervjuene. Kjennskap til informantene kan raskt påvirke intervjuene og jeg valgte derfor å komme i kontakt med en barneverntjeneste som jeg hverken hadde erfaring eller kjennskap til fra tidligere. Dette gjorde at jeg ikke hadde noen forutinntatte tanker om barneverntjenesten.

Innenfor kvalitativ forskning er kvalitet viktigere enn kvantitet, og antallet kan ikke være for stort da både gjennomføring og bearbeiding av intervjuene er en tidskrevende prosess (Dalen, 2004, s. 51). Samtidig må intervjumaterialet anses av en slik kvalitet at det gis tilstrekkelig grunnlag for analyse (Johannessen, et al., 2018, s. 22). Både før- og etter gjennomføringen av intervjuene anså jeg 6 informanter som et passende antall til å kunne besvare problemstillingen. Intervjuene varte fra 1 til 1,5 time og jeg anser at datamaterialet ble rikt nok til å besvare problemstillingen. Siden det ikke er noe krav om antall informanter i kvalitativ forskning, er det opp til forskeren selv å avgjøre antall intervjuer som skal gjennomføres (Tjora, 2012, s. 34 og 35). I ettertid har jeg innsett at jeg med fordel kunne supplert med et intervju med en ansatt hos barnevernvakta. Dette for å få enda et perspektiv fra en tredje instans som også har bred erfaring med politi og barnevernet i voldssaker. Ideelt

sett kunne jeg også hatt et enda større mangfold i gruppen ved å for eksempel intervju ansatte på ulike nivåer som å også inkludere avdelingsleder. Totalt sett vil jeg likevel si meg fornøyd med det endelige utvalget da jeg mener det ga grunnlag for å svare på problemstillingen.

Presentasjon av informantene

Jeg intervjuet 3 fra politiet med ulike aldre og erfaring i politiarbeid. Samtlige har over lengre tid jobbet med etterforskning i vold- og seksuelle overgrepssaker, og har erfaring med både avhør av barn og voksne, og samarbeid med barneverntjenesten. Alle informantene har lenger enn 10 års arbeidserfaring med politiarbeid og 4 til 15 år med erfaring i voldssaker mot barn.

Jeg intervjuet 3 fra barneverntjenesten med ulike aldre og erfaring med barnevernssaker. Alle har fra 4 til 15 års erfaring med barnevernssaker. En av informantene hos barneverntjenesten jobbet også i barnevernvakten og hadde bred erfaring både med akutte og mindre akutte barnevernssaker. Jeg omtaler informantene videre i oppgaven med **fiktive navn** istedenfor å nummerere informantene med hensyn til anonymisering.

3.3.2 Gjennomføring av intervjuene

Selve gjennomføringen av intervjuene vil jeg se tilbake på som en spennende og lærerik prosess, og vil nok være det første som dukker opp når folk spør meg om masteroppgaven.

Bruk av kvalitativt intervju har gitt meg mulighet til å komme i direkte posisjon til informantene. Å være åpen om hensikten med studien kan bidra til en tillitsfull atmosfære i intervjusituasjonen (Thaagard, 2013, s. 110). Når avtale med informantenes ledere ble gjort og jeg fikk direkte kontakinfo til informantene, sendte jeg dem først informasjonsskriv (vedlegg 2) og samtykkeerklæring (vedlegg 3) på mail. Det ble også åpnet opp for spørsmål før intervjuene startet. Jeg ønsket å gjøre rekrutteringen og gjennomføringen på en mest mulig ryddig måte og sikre at informantene fikk et inntrykk av prosjektet fremst seriøst og ville gjennomføres på en trygg og forsvarlig måte.

Jeg gjennomførte intervjuene med politiet i deres lokaler inne på et eget avhørsrom på politistasjonen. Dette ga meg muligheten til å selv observere hvor avhør foregår og en følelse av hvordan det er å sitte på et slikt avhørsrom. Rommet var møblert med to stoler og et bord

imellom, med en mikrofon oppå. Rommet fremsto nokså sterilt med hvite vegger og begrenset med møbler, interiør og lignende. Før oppstart av intervju fikk jeg tilbud om kaffe som raskt satte en myk og god start på gjennomføringen. Intervjuene med barneverntjenesten ble gjennomført på Zoom etter informantenes ønske. Koronapandemien var på dette tidspunktet blitt en del av folks hverdag som gjorde at man måtte tenke alternative løsninger for minst mulig fysisk kontakt, og med hensyn til smittevern ble dette avtalt som en god løsning. Informantene hos barneverntjenesten benyttet sine enkontorer ved gjennomføring av intervjuene. Selv satt jeg i min egen stue og ledet intervjuet. Vi sørget for at det ikke var andre til stede i rommene i henhold til etiske retningslinjer og signerte avtaler. Intervju på Zoom gjorde at vi ikke fikk sett hverandre «face to face», men vi så hverandres ansikt godt likevel.

Intervju på ulike fremgangsmåter gjorde at jeg fikk erfart gjennomføring på to forskjellige måter, via elektronisk kommunikasjonssystem og via fysisk oppmøte. Alle intervjuene ble gjennomført vår 2021, i tidsrommet fra mars til juni 2021. Hvor intervjuene fant sted tror jeg ikke har påvirket resultatene i betydelig grad, da jeg oppfattet alle informantene som engasjerte, positive og gode til å formidle. Selv hadde jeg kanskje foretrukket å gjennomføre alle intervjuene ved fysisk oppmøte.

Ved gjennomføringen av intervjuene var jeg bevisst på hvordan jeg som intervjuer fremsto ovenfor informantene. Dette da intervjuene kan formes av intervjueren, både i form av hvordan intervjuet legges opp og hvordan intervjueren fremstår (Tjora, 2012, s. 120). Jeg var opptatt av å skape trygghet og tillit til meg som forsker som igjen kan gjøre at informantene åpner seg lettere om sine erfaringer og opplevelser. Jeg forklarte til informantene at det ikke finnes noen fasit på spørsmålene som stilles og oppfordret dem til å legge frem historien slik de selv ønsket. Jeg opplevde at dialogen gikk lett med alle informantene og at samtlige ga gode beskrivelser og utdypende svar. Ved behov stilte jeg oppfølgingsspørsmål. Det ble også benyttet lydopptak som også gjorde at jeg kunne holde fullt fokus på intervjuet og være til stede for informantene. Da jeg lyttet på lydfilene etter de tre første intervjuene var vel gjennomført, hørte jeg at det gjennomgående ble sagt «ja», «nei», «mhm» fra meg i stor grad og at dette nesten kunne være et forstyrrende moment. Likevel ble jeg engasjert i intervjuene og ønsket å fremstå som en aktiv lytter, noe Kvale og Brinkman (2017, s. 160) hevder skjer ved at intervjueren lytter oppmerksomt og viser forståelse, respekt og interesse for informanten. Jeg merket forskjell på min trygghet som intervjuer fra første til siste intervju. Samlet sett fikk jeg inntrykk av at informantene følte seg trygge i intervjusituasjonene og at

dialogen med alle gikk over all forventning. Informantene delte mye underveis og ga informasjon som jeg anser som verdifullt til oppgaven.

3.3.2 Intervjuguide

Ifølge Tjora (2012, s. 104) er det mulig ved bruk av kvalitativt intervju å skape en relativt fri dialog som kretser rundt spesifikke gitte temaer bestemt på forhånd. Jeg utarbeidet intervjuguiden i god tid før intervjuene startet. Intervjuguide til politiet og barneverntjenesten (vedlegg 4 og 5) ble brukt for å strukturere intervjuene slik at det var mulig å stille forberedt til hver samtale, i tillegg til å ha en viss formening om hvordan intervjuet kan styres tematisk. Jeg benyttet det Thagaard (2013, s. 98; Tjora, 2012, s. 126) betegner som en delvis strukturert tilnærming, også kalt semistrukturert tilnærming i intervjuguiden. Dette betyr at tilnærmingen har en halv-fast struktur som åpner for at informanten selv kan bevege seg inn på temaer. En av fordelene med en slik tilnærming er at den kan justeres etter hvem en snakker med, fordi alle informanter ikke nødvendigvis har samme forutsetninger for å svare på alle temaene (Thagaard, 2013, s. 98). En fordel med intervjuguide som inneholder fastlagte spørsmål er at det er mulig å få sammenlignbare svar, noe som er fordelaktig for min problemstilling. Spørsmålene i intervjuguiden ble utarbeidet i lys av oppgavens problemstilling og teori, i tillegg til hva jeg selv ønsket å vite mer om.

Etter NSDs godkjenning av prosjektet satte jeg raskt i gang planlegging av intervjuene. Selv om jeg kjente intervjuguidene godt, gikk jeg gjennom intervjuguidene en siste gang før gjennomføringen av intervjuene. På dette tidspunktet tenkte jeg at intervjuguiden var god nok og fulgte den slik den var. Etter det første intervjuet var gjennomført, innså jeg raskt at det var behov for å utdype spørsmål i intervjuguiden til de resterende intervjuene hvis jeg skulle få belyst problemstillingen i den grad jeg ønsket. Jeg stilte derfor noe flere oppfølgingsspørsmål på resterende intervjuene. Jeg ga heller ikke intervjuguiden til de fem siste informantene på forhånd da de lett kunne blitt opphengt i den. Jeg opplevde at dette bidro til at informantene snakket mer fritt og mindre opptatt av å svare «riktig» på temaene de ble spurt etter. Jeg peilet dem inn på spørsmålene når jeg så behov for det. Magnusson og Marecek (2015, s. 46) viser til at forskere ofte har det travelt med å komme seg inn i feltet og samle materiale, og at det kan virke innlysende for forskeren å vite hvilke spørsmål som skal stilles. Dette er i utgangspunktet noe jeg kjenner meg igjen i da jeg var ivrig på å komme i gang med intervjuene raskt for å kunne starte analysen på et tidlig stadium. Videre beskrives det at en god intervjuguide kjennetegnes av godt planlagt språk og ordbruk, emneinndeling og design

(Magnusson og Marecek, 2015, s. 47). Intervjuguiden er en av momentene jeg ser på med størst forbedringspotensial. Jeg ville stilt flere spørsmål knyttet til hvordan samarbeid mellom partene *faktisk* fungerer i praksis, som å be informantene komme med konkrete eksempler på situasjoner og få dem til å reflektere over hvordan dette fungerer i praksis. Det er likevel vanskelig å si om utbedring av intervjuguiden ville medført store endringer for funnene. Totalt sett har jeg likevel fått innholdsrike intervjuer med erfaringsrike fagpersoner på feltet og anser at resultatene ble gode nok.

3.3 Forskerrollen og egen erfaring på feltet

En viktig del av forskningsarbeid er å reflektere over forskerrollen og hvilke erfaringer man sitter igjen med. Min egen erfaring, engasjement og kunnskap om forskningstemaet kan ha påvirket hvilke valg som er tatt gjennom forskningsprosessen (Dalen, 2011, s. 94). Fordi jeg har egen erfaring fra feltet, vil jeg ha en viss forforståelse av det som studeres. I tillegg kan teori, saker i media og tidligere forskning påvirke min forforståelse av prosjektet. Gjennom hele forskningsprosessen er denne problematikken noe jeg har vært bevisst på, da forventninger kan begrense oppmerksomheten til forskeren (Thagaard, 2013, s. 206). Som et ideal er det viktig at forskerens forforståelse og forventninger ikke begrenser hva som presenteres i forskningen, og like viktig er det å være bevisst på dette også i møte med informantene. På en annen side kan også forskerens kunnskap om fenomenet man forsker på, også være til fordel (Kvale og Brinkmann, 2009, s. 27). Egen kjennskap til fagfelt gjorde at jeg lett engasjerte meg i informantenes opplevelser og stadig kom det nye undringer i intervjuene som gjorde dialogen flytende. Jeg stilte både kritiske og oppfølgende spørsmål til informantene ved behov, som for eksempel «hvorfors tenker du det er slik?», «hva gjør at du tenker slik på det?». Dette anser jeg har bidratt til fruktbare diskusjoner.

Det at jeg selv jobber i kommunal barneverntjeneste, er utdannet barnevernspedagog som flere av informantene, og har egen erfaring med politiet i voldssaker, kan resultere i at forskeren blir «nær» forskningsfeltet. For å få et enda større objektivt blikk på oppgaven har jeg da fått andre til å lese oppgaven som ikke har samme forutsetninger som meg til å vurdere resultatet. Jeg har underveis i hele prosjektet vært bevisst på å distansere meg fra egne meninger og etterstrebet å ha et åpent sinn i feltet. Dette har også veiledet utfordret meg mye på gjennom hele prosessen. Det vil allikevel være utopisk å vurdere at min bakgrunn og forforståelse ikke har hatt noe innvirkning på forskningen og at det må legges til grunn at resultatene i oppgaven kan ha vært påvirket av dette. Totalt sett vil jeg anslå egen erfaring

som en positiv innvirkning på forskningsprosjektet til tross for at det tidvis har vært utfordrende legge egen tilhørighet til side.

3.4 Analysearbeid

I et forskningsstadium er analyse en del av arbeidet for å kartlegge datamaterialet. En analyse er en spørsmålsdrevet prosess, der man leter i data for å besvare spørsmål (Johannessen, et al., 2018, s. 22). Johannesen (2015, s. 164) hevder videre at det ikke finnes noe fasitsvar på hvordan man analyserer i kvalitative studier. Å analysere handler om å sortere ved å for eksempel dele innholdet i kategorier eller elementer som til slutt vil skape en helhetlig forståelse. Jeg vil i dette kapitlet forklare hvordan jeg har analysert datamaterialet

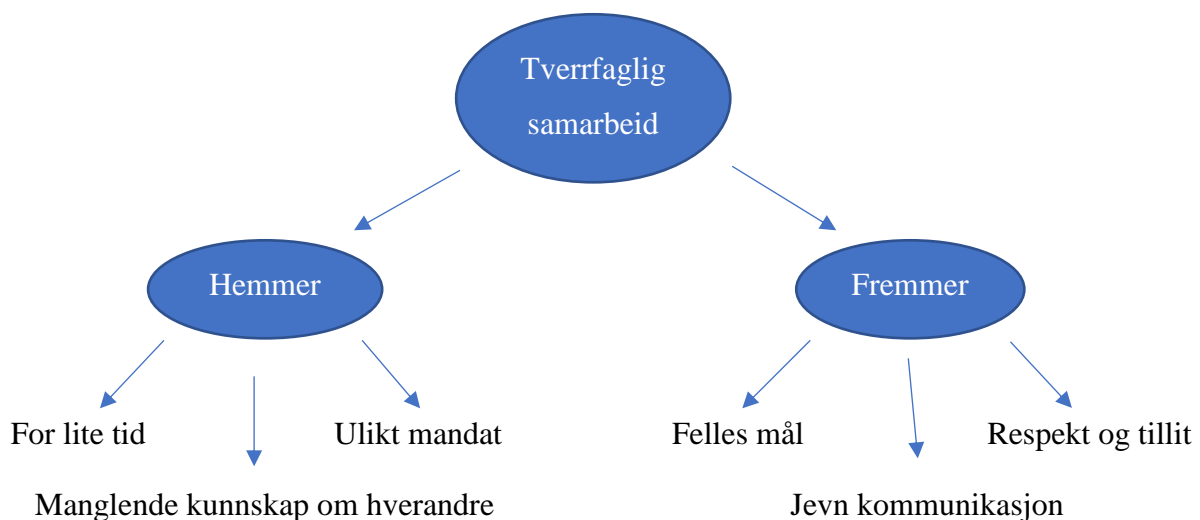
Transkripsjon av datamaterialet

På grunn av anonymisering og etiske retningslinjer i vurdering fra NSD, gjennomførte jeg transkriberingen på egenhånd for å sikre at andre ikke får innsyn i informantenes personalia. Jeg valgte å transkribere intervjuene ordrett, ord for ord, for å holde transkripsjonen så virkelighetsnær som mulig. Jeg transkriberte hele dialogen, både mine spørsmål og kommentarer, og informantens. Ifølge Kvale og Brinkman (2015, s. 211) er dette med på å øke transkripsjonens pålitelighet. Det at jeg selv har transkribert alle intervjuene har også bidratt til at jeg fikk fullstendig oversikt over innhold i intervjuene.

Koding av datamaterialet: teori og empiri

Etter transkriberingen var ferdig og det var mulig å dekontekstualisere intervjuene, startet jeg kodingen. Koding handler om å få frem konkrete beskrivelser om hva informantene gjør, og hvilke synspunkter og egenskaper de har (Malterud, 2017, s. 101). Kalleberg, Engelstad og Malnes (2009, s. 95) hevder at forskeren bør kombinere lytting, lesing, dialog og skriving i kvalitativ forskning. Videre har de utarbeidet en modell for de fire hovedelementene i en slik studie: 1) En spørrende problemstilling, 2) Datamateriale, 3) Analyse med teori og teoretisering, 4) De tre øvrige hovedelementene fører til svar som en konklusjon (Kalleberg, et al, 2009, s. 27). Disse hovedelementene er utgangspunktet for min oppgave med en vekselvirkning mellom problemstilling, teori og datamateriale som videre har ført til kategoriene i analysen. To av kodene jeg startet med i analyseringen var: «Positive samarbeidsopplevelser» og «Negative samarbeidsopplevelser». Kunnskap og kompetanse, kommunikasjon, respekt, tillit, tidspress og ressurser er gjennomgående temaer som har blitt vesentlige for analysen. Leseth og Tellmann (2014, s. 139) refererer til veksling mellom

teoretiske- og empiriske sammenhenger som induktive og deduktive deler av koding. Det at nye koder ble til underveis i arbeidet gjorde at jeg måtte forholde meg til både empiri og teori, som igjen gjør analyseringen til en dynamisk prosess. Til slutt endte jeg opp med «Hemmede faktorer» og «Fremmede faktorer» som hovedkategoriene for de hemmende og fremmende faktorene informantene har vært opptatt av i intervjuene. Jeg har valgt å fremheve de mest sentrale faktorene i en egen utarbeidet figur (se figur 2). Kodingen endte opp med disse faktorene oppsummert;

Figur 2

3.5 Reliabilitet, validitet og generaliserbarhet

Reliabilitet handler om resultatenes pålitelighet. Validitet er knyttet til tolkning av datainnhold og gyldigheten av forskerens tolkninger av dette (Thagaard, 2013, s. 198). Begge begrepene referer til kvaliteten ved et innsamlet datamateriale og verdien av resultatene. Generaliserbarhet omhandler om resultatene er av en slik kvalitet at de kan sies å være overførbare (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 323). Thagaard (2013, s. 193) refererer til at den kvalitative forskningens troverdighet avhenger av forskerens fremgangsmåte i prosjektet. Jeg har hele veien forsøkt å skille mellom konkrete beskrivelser og egne tolkninger. Jeg har stilt meg kritisk til egne tolkninger i analyseprosessen, som Kvale (2001, s. 158) mener bidrar til å styrke forskningsstudiens validitet. Eksempler på dette er at jeg har reflektert over egen forskerrolle og erfaring, og vurdert om også andre innfallsvinkler kan gi svar på problemstillingen. Resultatene kunne stilt seg annerledes dersom jeg hadde gjennomført

intervju med andre instanser, som for eksempel barnevernvakta.

Generaliserbarheten og validiteten styrkes ved at andre forskere har kommet til tilsvarende resultater. Store deler av resultatene fra denne oppgaven synes å samsvare med både Skjørten og Vorlands (2017) forskningsrapport og masteroppgavene til Jakobsen (2018) og Ødegård (2017). Selv om forskningen kan være påvirket av min forforståelse og tolkning, kan den likevel være verdifull ved at den viser en versjon av politiets og barneverntjenestens ansattes egne erfaringer om samarbeid mellom politi og barneverntjenesten. Deres erfaringer kan gi en form for utvidet forståelse og forklaring på hva de legger i samarbeidet. Resultatene fra denne forskningen kan imidlertid ikke overføres i målbar forstand og er heller ikke gjennomført i mulighet for statistiske generaliseringer. Forskningen er heller ment som et utgangspunkt for videre undersøkelser og analyser, og kan likevel gi grunnlag for videre forskning.

3.6 Etiske retningslinjer og vurderinger

Som forsker har jeg på forhånd av prosjektet satt meg inn i etiske retningslinjer for et masterprosjekt. Til tross for dette er det vanskelig å tilfredsstillere alle kravene fullt ut. Etiske retningslinjer er ikke konstante, men er allikevel noe forsker må forholde seg til og reflektere over i arbeidet. Videre har jeg som forsker tolket datamaterialet ut fra faglig ståsted og det er derfor viktig å tenke etikk i presentasjonene av dataene.

Til tross for at NSD før oppstart godkjente plan for gjennomføring av forskningsprosjektet, har jeg både før, underveis og i etterkant av masterprosjektet hatt en bevisstgjøring på hva de forskningsetiske retningslinjene *faktisk* innebærer og eventuelle konsekvenser av dette.

Eksempler er informantenes samtykke, konfidensialitet, konsekvenser ved å delta i studien og min forskerrolle. Blant annet informerte jeg om, gjennom både informasjonsskriv og samtykkeerklæring, at deltakelse var basert på informantenes samtykke og at innholdet i intervjuene ville bli anonymisert. Videre påminnte jeg informantene på min og deres taushetsplikt omkring personopplysninger ved enkeltsaker, med hensyn til klientene. Her foreslo jeg at informantene kunne benytte fiktive navn.

Alle informantene fikk informasjonsskriv tilsendt på forhånd som igjen ble gjennomgått før intervjuene ble påbegynt, for å sikre at informantene hadde forstått prosjektet. Videre informerte jeg igjen om frivillig samtykke og at dette når som helst kunne trekkes uten å oppgi noe grunn. For å sikre at jeg forholdt meg til etiske retningslinjer og at jeg hadde forstått dem riktig, henvendte jeg meg også til NSD og min veileder ved spørsmål eller usikkerhet.

3.7 Metoderefleksjon

Bruk av kvalitativ metode har gitt meg mulighet til å innhente fyldig datamateriale basert på informantenes egne opplevelser, erfaringer, kunnskap og oppfatninger. Etter jeg landet tema for oppgaven, vurderte jeg kvalitativ metode og gjennomføring av intervju som en god forskningsmetode å benytte. Dette viste seg å stemme. Ved bruk av intervju har jeg fått inn åpne og nyanserte beskrivelser, og ved bruk av en åpen intervjuguide fikk informantene mulighet til å fritt fortelle hva de er opptatt av og hvilke erfaringer de sitter med om tverrfaglig samarbeid. Dette har bidratt til at jeg sitter igjen med 6 berikede intervjuer hvor informantene blant annet har fortalt om både gode og mindre gode erfaringer om samarbeid på tvers av instansene, samtidig som de har fremhevet hvor betydningsfullt er godt samarbeid kan være for de sårbare barna. En mulig svakhet ved mitt prosjekt er at jeg ikke intervjuet ansatte hos barnevernvakta. Dette kunne bidratt til enda et perspektiv om det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestene og som kunne ledet til andre funn. Likevel vurderte jeg at mine informanter fra politi og barneverntjenesten ville gi tilstrekkelig med informasjon og godt nok grunnlag til å belyse problemstillingen. Totalt sett vurderer jeg at problemstillingen er godt belyst og besvart, og dataene mine har fått frem ulike perspektiver på hva som fremmer og hemmer tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i voldssaker.

4.0 PRESENTASJON AV FUNN

Opgavens problemstilling handler om hva som fremmer og hemmer tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten, og hvilken betydning samarbeidet har for barnet. Erfaringene fra informantene deles inn i 6 ulike temaer som ble laget i analysekapitlet. Flere av temaene overlapper hverandre ettersom faktorene i stor grad står i sammenheng med hverandre hvor det ene påvirker det andre. Av hensyn til anonymisering av informantene har jeg valgt å bruke **fiktive navn**. Kapitlet er ment til å se nærmere på hvordan informantene stiller seg til følgende problemstilling:

«Hvilke faktorer hemmer og fremmer det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og hvilken betydning har samarbeidet for barnet?».

Problemstillingen er todelt og rammer både hvilke hemmede og fremmede faktorer som påvirker samarbeidet, og hvilken betydning dette har for barnet. Jeg har valgt å dele analysen inn i to hovedkategorier for å besvare problemstilling; «Hemmende faktorer» og «Fremmende faktorer».

Hovedkapitlene er delt inn i underkapitler med begreper tett knyttet til hovedtemaet. Funnene fremstilles som direktesitat. Sitatene som presenteres er valgt ut fordi de fanger opp det essensielle og fordi utsagnene også kan representere flere av informantenes svar. Sitatene er fremhevet med innrykk og satt i kursiv slik at det blir lett å lese hva informantene selv har uttalt. Et etisk dilemma som kan oppstå ved bruk av ordrett transkribert muntlig språk, er at det kan fremstå usammenhengende (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 15). I noen sitater er teksten fjernet som går utenfor temaet og erstattet med; «(...)». Etter en kort intro til intervjuene og om informantenes bakgrunn, spurte jeg informantene om hva de visste om hverandres etater og kjennskap til hverandre.

4.1 Hemmende faktorer

4.1.1 Manglende kunnskap om hverandre

Politi og barnevernet har arbeidet sammen om felles saker i flere tiår, og etter mange års samarbeid er det av interesse å vite hvor godt partene kjenner til hverandre som samarbeidende aktører. Kunnskap, forståelse, dialog og det å kjenne til hverandre som etater generelt, er viktige elementer for å lykkes med et samarbeid (Ødegård, 2017, s. 27). Hvor godt etatene kjenner til hverandres etat, ansvarsområder og lovverk var et av hovedkategoriene i intervjuguiden. Flere forskere har hevdet at aktører som deltar i et tverrfaglig samarbeid, ofte har lite kunnskap om hverandres mandat og oppgaver (Vorland & Skjørten, 2017 s. 32). Dette i verstefall kan føre til økende mistillit og dermed dårlige resultater. Hensikten med å undersøke dette temaet i denne masteroppgaven er å se hvordan aktørene stiller seg til dette i dag og hvordan dette påvirker det tverrfaglige samarbeidet.

I intervjuene ble det stilt spørsmål om deres egen rolle i sakene, men også hvor godt de kjenner til den andre part. Videre ble det spurt om hvor godt de kjenner til hverandres lovverk og hva de tenker at den andre part skal ha ansvar for. På et mer overordnet nivå hevder informantene at de har god kjennskap til hverandre. Begrenset kunnskap om hverandre kan synes å være en medvirkende årsak til at samarbeidet mellom aktørene tidvis kan oppleves som utfordrende. Jeg anser det derfor som viktig at aktørene har noe kjennskap til hverandres mandat og lovverk for å kunne yte et godt samarbeid, og vite hvordan man kan støtte seg på hverandre. Mandat og lovverk sier noe om hvilke ansvarsområder og hva som regulerer selve arbeidet til etatene.

I intervjuguiden satte jeg opp et spørsmål om hvor godt aktørene kjenner til hverandre som samarbeidspartnere, herunder hvilket mandat og ansvarsområder de jobber etter. I intervjuene ble det stilt spørsmål om deres egen rolle i sakene, men også hvor godt de kjenner til den andre part. Videre ble det spurt om hvor godt de kjenner til hverandres lovverk og hva den andre part pleier å ha ansvar for. Det er variasjoner på hva informantene svarer om hvor godt de kjenner til hverandres mandat og lover. Det fremstår som at det likevel er en gjennomgående enighet om at samarbeid mellom etatene er viktig for barnet. En barnevernskonsulentene trekker frem følgende;

«Politiets mandat handler vel mest om å etterforske om det har foregått noe straffbart, mens vi i barneverntjenesten skal jo avdekke om barna er utsatt for omsorgssvikt og sette inn tiltak som kan endre og forebygge at volden skjer igjen (...) Politiet har en mye mer strengere form for å avdekke og etterforske med tanke på bevis enn hva vi har. Jeg tror det er den største forskjellen med tanke på hvordan volden kartlegges».
(barneverntjenesten v/Line).

Informanten påpeker at politiets mandat retter seg mer mot det å undersøke det straffbare, mens barneverntjenesten kartlegger om barnet lever i en omsorgssituasjon preget av omsorgssvikt. Informanten tror at politiet har en strengere form for å avdekke og etterforske med tanke på bevis og at dette er den største forskjellen på hvordan volden kan kartlegges. Det benevnes at barneverntjenesten har mer fokus på å iverksette tiltak for å forebygge at volden skjer igjen. Det påpekes fra en av informantene at det ikke bør forventes at aktørene skal vite om hverandres ansvarsoppgaver i detalj;

«Det kan ikke forventes at politi og barneverntjenesten vet om hverandre i detalj, men vi må ha en overordnet forståelse av hverandres arbeidsoppgaver og hvordan vi kan gjøre hverandre gode. Jeg vet jo at politiet etterforsker om det har skjedd noe straffbart. Det viktigste er jo at man er trygg på egen profesjon og hva vi har ansvar for»
(barneverntjenesten v/Maria).

«Jeg vet ikke så mye om barnevernet egentlig, men jeg har skjønt at barnevernet jobber mest for selve omsorgen i hjemmet og skape endringer for barnet i familien. Det er jo mye som har skjedd de siste årene med tanke på samarbeid og dette tror jeg har gjort at vi vet litt mer om hvem som kan gjøre hva i sakene vi skal samarbeide om»
(politiet v/Siri).

Informanten beskriver at hun ikke vet så mye om barneverntjenesten, men påpeker at de siste årene med tettere samarbeid har gjort at de vet noe mer om hverandre i forhold til hvem som skal gjøre hva uten å gi noe nærmere beskrivelser på dette. Det kan tolkes som at samarbeidet til tross for at kjennskap til hverandres ansvarsområder og lovverk beskrives å være begrenset, likevel har blitt tettere. Samtidig svarer flere av informantene at de ønsker økt kunnskap om

hverandre;

«Jeg tror det er veldig viktig å vite om hverandre og også få økt kunnskap om hverandre som profesjonsutøvere, en ting er de sakene som er klokkeklare hvor det er en alvorlig bekymring for om barnet kan bo hjemme, men jeg tror generelt at det er veldig viktig med økt kunnskap om hverandre på mer generelt grunnlag på en måte, spesielt i de sakene som nettopp ikke er klokkeklare der man kanskje er usikker på hva og hvem som kan gjøre hva for barnets beste (...). Jeg tror også at terskelen for å ta kontakt med hverandre blir lavere hvis vi vet litt mer om hvordan den andre jobber, spørsmålene blir kanskje enklere å stille også» (politiet v/Eline).

«Jeg kan vel innrømme at jeg noen ganger tenker hva kan egentlig politiet gjøre som ikke vi kan gjøre? Ja, de kan putte foreldrene i fengsel eller gi de et forenklet forelegg, men hva gjør det for barnet? Skaper det noe endring? Samtidig vet jeg jo at straff kan virke forebyggende og at det er en grunn for at vi har politi. Det er sikkert mye jeg ikke vet om politiet som jeg burde vite» (barneverntjenesten v/Maria).

«For å få til et godt samarbeid tror jeg at vi må vite at det er deres mandat og det er vårt mandat, og at vi har respekt for at vi har ulike bakgrunner og mandater da når vi blir uenige» (politiet v/Siri)».

Her uttrykkes det et økt behov for kunnskap om hverandre som profesjonsutøvere, spesielt i saker som «ikke er klokkeklare» som informanten beskriver som saker der det kan være vanskelig å vite hva det beste for barnet er. Det beskrives at økt kunnskap om hverandre også kan bidra til at terskelen blir lavere for å ta kontakt med hverandre. En informant forteller om bevisførsel som en skilnad mellom etatene;

«Jeg vet ikke veldig mye om barneverntjenesten i detalj, men jeg vet jo litt på mer overordnet nivå. Det jeg vet er at vi jobber etter ganske forskjellige lovverk, selv om både vi og barneverntjenesten skal undersøke forholdene. Jeg vet også at barneverntjenesten jobber etter tid og frister. Videre vet jeg også at barneverntjenesten kan vedta omsorgen for et barn (...), men største forskjellen på mandat og lovverk mellom oss tenker jeg først og fremst er bevisførsel. Når det gjelder

hvilke lovverk barneverntjenesten jobber etter, har jeg ikke så veldig mye å komme med annet enn at jeg vet at det overordnede målet er å jobbe for barnets beste» (politiet v/Helen).

Flere av informantenes kommentarer gir et bilde av at aktørene ikke vet så mye om hverandre som profesjoner, men at de likevel har en forventning til hvem som skal gjøre hva. Aktørene kommenterer at de vet om hverandre på et mer overordnet nivå, men ikke nødvendigvis om hverandres lovverk og ansvarsområder i detaljer. Man ser at flere av aktørene beskriver den store forskjellen som at politiet jobber mer etter det straffbare med fokus på bevisførsel, og at barneverntjenesten jobber med å undersøke omsorgen for barna og skape endring i hjemmesituasjon. Flere av informantene tydeliggjør også viktigheten av å kjenne til hverandre som profesjoner for å kunne jobbe for barnets beste;

«Vi står jo i flere utfordringer nesten daglig og ingen saker er like. Noen ganger er vi mer sikre på om saken bør til politiet først, mens andre ganger er vi ikke det. Skal jeg være ærlig er det sjelden jeg opplever at det er flere argumenter for å anmelde en sak fremover å ikke gjøre det. Det kan nok handle litt om (...), jeg vet ikke, at politiet ser mer på det strafferettslige og vi på hva som vurderes til å være det beste for barnet. Men det meste løser seg jo når vi kommer i kontakt med hverandre for å drøfte, men når det kommer til kjennskap til politiets mandat og generelt hvordan de jobber, er det nok noe begrenset hva jeg vet. jeg kunne nok visst enda mer» (barneverntjenesten v/Dina).

«Det er ikke noe å lure på om det er et forbedringspotensial når det gjelder å kjenne hverandre enda bedre. Jeg synes alltid, og det er det også flere som sier, at det er så bra når vi snakker sammen fra starten av og spiller på lag. Men så vet jeg jo også at så fort et tilrettelagt avhør er gjennomført, så hva skjer liksom med barnet da? (...). Da blir man sittende veldig på hver sin tue uten at det er noe vond vilje fra noen av partene, men det handler nok litt om at vi stoler på at den andre instansen gjør sitt ansvar og at hverdagen går videre» (politiet v/Helen).

Flere av informantene påpeker at aktørene skulle hatt større kjennskap til hverandre som profesjoner og understreker viktigheten av samarbeid for barnet. Noen av informantene

påpeker at samarbeidet er tett i planleggingsfasen frem til det skal gjennomføres avhør av barna, men at dialogen nærmest oppheves etterpå. Det kan tolkes som at aktørene samarbeider tett i aksjon når de er helt avhengig av hverandre, men at dialogen fort ender når problemstillingene er avklart. En av informantene hos politiet kommenterer at dette kan føre til at man ikke da vet hva som skjer med barnet og skaper en usikkerhet på om barnet følges opp videre. Samtidig gis det uttrykk for at etatene må ha tillit til hverandre om at saken følges opp forsvarlig der de hører hjemme.

4.1.2 Ulik holdning til vold og anmeldelse, straff eller hjelp til barnets beste?

Et sentralt tema i samarbeid mellom politi og barneverntjenesten i voldssaker er hvordan aktørene forholder seg til bekymring for vold og anmeldelse. Dette er den andre faktoren jeg ønsker å fremheve og som var et tema som flere av informantene i stor grad var opptatt av og hadde engasjement for i intervjuene. Det ble brukt mye tid på å diskutere dette temaet i enkelte av intervjuene, spesielt i to av intervjuene med barneverntjenesten. Dette kan tyde på at tematikken oppleves som engasjerende eller som et utfordrende tema for aktørene å vurdere. Holdning til vold og anmeldelse er vesentlig i forhold til samarbeid mellom aktørene og hvilke vurderinger som tas for barnets beste. Det er viktig å nevne at ulik holdning til vold og anmeldelse ikke nødvendigvis trenger å være en *hemmende* faktor for samarbeidet, men heller en *utfordrende* faktor. Jeg har allikevel valgt å kategorisere det under «*Hemmende faktorer*» da flere av informantenes beskrivelser gir meg et bilde på at dette fremstår som utfordrende i samarbeidet.

I dette kapitlet ser vi nærmere på hva informantene sier om hvilke tanker de har når det gjelder anmeldelse og samarbeidet. Her presenterer jeg hva informantene sier om når en sak skal anmeldes og hvilke faktorer som er viktig å tenke over ved anmeldelse, og forpliktelsen de har til å følge sitt lovverk når det gjelder hvilke saker som må anmeldes. Her gir intervjuene et nyansert bilde av tidligere- og nåværende erfaringer, og praksis som varierer mellom tjenestene. Politi og barneverntjenestens holdninger og vurderinger til vold og om og når forholdet skal anmeldes, viser seg å variere. Flere av barneverntjenestens informanter understreker gjentatte ganger at spørsmål om når et forhold skal anmeldes eller ikke, avhenger av hva som anses til det beste for barnet. De forklarer at vurderingen ofte kan være utfordrende da en anmeldelse ikke nødvendig er til det beste for barnet, til tross for at det kan ha skjedd en kriminell handling som i utgangspunktet skal etterforskes.

Barnevernskonsulentene forklarer at de ikke har noe plikt til å anmelde, men at en vurdering

av det er viktig når en voldssak oppstår. Informantene fra politiet forklarer at spørsmål en anmeldelse avhenger av det er grunn til å tro at det har skjedd noe straffbart ute nå noe særlig ytterligere forklaringer på dette. To av informantene hos barneverntjenesten forteller følgende:

«Å vite om en anmeldelse må til, om det er vi eller politiet som skal ta saken, er jo noe vi stadig er usikre på. Min erfaring er at jo flere hoder som tenker, desto bredere diskusjon får man, og det kan være lettere å se en problemstilling fra flere vinkler. Selv om vi og politiet jobber forskjellig tror jeg at diskusjoner med ulike syn er positivt for å kunne få til et godt resultat til slutt. Det er jo barnet vi må skape en endring for» (barneverntjenesten v/Dina).

«Å vite når man skal anmelde til politiet er ikke alltid lett nei. Dette avhenger av flere ting, som for eksempel om barneverntjenesten har kjennskap til familien fra før, og hva konkret bekymringsmeldingen sier oss. Det skal også sies at kapasitet for avhør av barna hos politiet også spiller inn, hvert fall i de mest alvorligste sakene hvor det haster å komme i gang. Barna kan jo ikke vente i en evighet på å få hjelp (...). Men er man usikker så tar vi først en runde internt på huset, og deretter ringe politiet for å drøfte hvordan man skal gå frem» (barneverntjenesten v/Maria).

«Jeg har jo en sak nå hvor foreldrene tidligere ble anmeldt for noen år tilbake. Det ble satt i gang hjelpetiltak i form av foreldreveiledning til foreldrene og tiltaket gikk bra og saken ble avsluttet. Nå etter hele tre år har foreldrene fått en dom og du kan jo selv tenke deg hvor belastende det er for en familie på en måte» (barneverntjenesten v/Line).

Her påpeker informantene fra barneverntjenesten at det er flere momenter som tas med i vurdering om en anmeldelse skal sendes politiet. Det nevnes blant annet kapasitet hos politiet. Det kan tolkes som at kapasitet hos politiet er en utfordring og fremstår som et usikkerhetsmoment hos barneverntjenesten. Videre beskriver informanten at dialog mellom aktørene kan hjelpe å avklare hvordan man skal gå frem i sakene ved å sammen drøfte fremgangsmåten. Det antas med dette at drøfting med hverandre i forkant gjør det lettere å vurdere om bekymringen hører hjemme hos politiet eller barneverntjenesten, og undersøke om politiet har kapasitet til å starte etterforskningen raskest mulig. Jeg tolker ut ifra hva

informanten forteller at det også er en forventning til at politiet skal gjennomføre avhør av barna raskt så fort anmeldelsen er overlevert.

Ettersom flere av informantene påpekte at det er vanskelig å vurdere anmeldelse og at dette avhenger av saken, ønsket jeg å omformulere spørsmålet mitt for å utforske om informantene da hadde andre tanker om når anmeldelse er relevant. Jeg stilte da spørsmål om informantene kunne komme med eksempel på hvilke saker som bør anmeldes ut ifra deres synspunkt. En av informantene svart følgende;

*«Om barnevernet og politi skal samarbeide i alle potensielle straffbare saker, tror jeg vi hadde sittet kveld på kveld. Når det er sagt, tenker jeg i hvert fall at en vurdering alle i saker som omhandler mulige straffbare forhold og barn, er på sin plass. Skal jeg være helt ærlig tenker jeg at en sak skal meldes til politiet hvis det er alvorlig og graverende, og vi ikke kan avhjelpe med andre tiltak. Jeg tenker ikke nødvendigvis at en helt ny oppdragervoldssak skal anmeldes med en gang. Her kan det jo hende at vi kan få inn hjelpetiltak og endre barnets omsorgssituasjon så raskt som mulig»
(barneverntjenesten v/Maria).*

Når det gjelder hvilke forhold som skal anmeldes til uttrykker en av informantene hos politiet følgende;

«Et hvert straffbart forhold skal jo egentlig anmeldes da. Det blir kanskje feil å bruke ordet oppdragervold (...), men i de typiske sakene hvor barna utsettes for lettere straff som for eksempel i lekkesituasjoner hvor de får en fik på henda, tenker jeg ikke nødvendigvis må til oss. Tenker heller da at de bør få veiledning» (politiet v/Eline).

En annen informant forteller følgende;

«Det hender jo at foreldrene sier mer til oss enn til politiet som jeg tror kan handle mye om frykt og redsel for straff de kan få der, selv om mange også kan oppleve barnevernet som skremmende. Vi må hele tiden vurdere balansegangen mellom hva vi må gjøre og hva vi ikke må gjøre med tanke på barnet og hva vi får ut av foreldrene.

Det er jo lettere når foreldrene samarbeider med oss og kan være med på at de trenger hjelp. Det er ofte lettere å sette inn frivillig hjelp hos oss hvis vi får en god dialog med foreldrene enn å sende saken til politiet, som i mange tilfeller kan ødelegge videre samarbeid med foreldrene» (barneverntjenesten v/Dina).

Informanten opplever at det kan være lettere å drive dialogen med foreldrene selv istedenfor at politiet etterforsker forholdet og signaliserer bevisstheten rundt hvilke valg som tas for barnets beste. Det påpekes videre at samarbeidet mellom foreldrene og barneverntjenesten kan påvirkes dersom politiet skal inn i saken først. Flere av informantene påpeker også at straff ikke anses til det beste for barnet;

«Det er jo ikke til barnets beste at foreldrene får svære pengebøter eller havner i fengsel, samtidig så forstår vi jo at foreldrene må få en konsekvens dersom de har gjort noe straffbart. Spørsmålet er vel om konsekvensen skal komme fra barneverntjenesten eller politiet. Her har vi jo hele tiden en vurdering på om det er best at politiet etterforsker eller er det vi som skal prøve å kartlegge volden først (...).» (barneverntjenesten v/Maria).

«Vurdering av anmeldelse til politiet er forskjellig fra sak til sak. Det kan også være uenigheter innad på huset vårt også om en anmeldelse er riktig eller ikke. Noen har en lav terskel for å anmelde, mens andre har kanskje høyere. Selv om vi er uenige, opplever jeg likevel at vi er enige om at barnet står i fokus og at avgjørelse vi tar skal være til barnets beste (barneverntjenesten v/Line).

«Jeg kan jo se for meg at det er vanskeligere å innrømme noe når det er en pågående etterforskning og dette påvirker jo litt hvordan hjelpetiltaket blir også hvis det kun går i full fornektelse. Dette er nok litt av grunnen til at vi er litt restriktive med anmeldelse i de mildeste voldssakene» (barneverntjenesten v/Dina).

Flere av informantene hos politiet trekker frem viktigheten av å etablere kontakt med hverandre så raskt så mulig for å planlegge og gjennomføre arbeidet så godt som mulig;

«En viktig del for å kunne ta gode vurderinger er at politiet og barneverntjenesten vet hvem de kan kontakte i instansene og like viktig er det å kontakte hverandre så tidlig som mulig for å kunne planlegge og gjennomføre så godt som mulig (...)» (**politiet v/Helen**).

«Det har vært noen akutte saker hvor barneverntjenesten har ringt oss kl.14:00 på en ettermiddag og fortalt at det og det har kommet frem i samtale, og forlangt at politiet må agere fordi det haster. Her igjen tenker jeg at jo tidligere man etablerer kontakt, desto bedre tid til å planlegge gjennomføringen på en god måte. I tillegg så er jo kommunikasjonen viktig da, hvordan vi snakker sammen på en måte. Jeg tror jo at både politi og barneverntjenesten ser et behov for å starte opp raskest mulig, men samtidig skal det gjøres et godt stykke arbeid i forkant også» (**politiet v/Eline**).

«Jeg tror god kommunikasjon mellom oss er viktig når man skal vurdere om saken skal meldes til politiet. Når vi først prater sammen så finner vi jo som regel ut av det meste. Vi kan jo ikke bestemme om en sak skal anmeldes til oss, men vi kan rådføre barneverntjenesten og sammen drøfte fremdrift. Vi må sørge for at vurderingen vi gjør ikke skader barnet mer enn nødvendig og tatt det i betraktning så er det jo ikke alltid så lett å vite hva man skal gjøre og ikke (...)» (**politiet v/Siri**).

En av barnevernskonsulentene trekker frem at politiet som oftest henlegger saker som blir anmeldt og at det er ytterst få saker som blir berammet i rettssystemet. Hun forteller følgende;

«Sakene blir jo i de fleste tilfellene henlagt hos politiet på bakgrunn av bevisets stilling da (...). Noen ganger så tenker man jo litt sånn (...), hvorfor anmelder vi og kjører barn og foreldre gjennom en prosess med avhør da?» (**barneverntjenesten v/Dina**).

Samme informant trekker også frem positive sider ved å anmelde til politiet og gjennomføre avhør;

«Selv om jeg kan oppleve litt frustrasjon rundt anmeldelse i forhold til hva man faktisk får ut av det, er det jo også positive sider ved å anmelde. Det mobiliseres jo en del

ressurser når det er tilrettelagt avhør og man sitter sammen og observerer det som skjer og når vi gjør dette er vi sammen om vurderingene selv om vi skal gjøre våre vurderinger uavhengig av hva politiet måtte mene på en måte, men det å være flere som ser og hører det barnet sier er jo betryggende (...)» (**barneverntjenesten v/Dina**).

En av informantene hos politiet trekker frem at vurdering av oppstart i voldssaker også handler mye om erfaring og kunnskap om vold;

«Erfaring og kunnskap om vold har jo ekstremt mye å si for hvordan saken vurderes. Hvordan man skal gå fram i en sak er jo noe man blir tryggere på med erfaring» (**politiet v/Siri**).

En av informantene hos barneverntjenesten trekker frem at de ofte selv starter opp en voldssak og forklarer følgende;

«I de sakene vi ikke velger å anmelde så starter vi ofte opp selv. Vi følger da Klemetsrudmodellen ved å som oftest snakke med barnet først og deretter foreldrene samme dag. Jeg vet jo at dette er litt omdiskutert, men i mange tilfeller er det hjelpetiltak hos oss som bør inn ganske raskt (**barneverntjenesten v/Maria**).

Klemetsrudmodellen som Maria refererer til er erfaringsbasert metode barneverntjenesten bruker i arbeid med saker om vold eller overgrep mot barn (Arnesen & Diesen, 2008, s .4). Ved bruk av denne modellen forutsettes det at barnevernskonsulentene har grunnleggende kunnskap om familievold som fenomen, sikkerhetsvurderinger og voldens skadevirkninger. Modellen er i utgangspunktet ment til å brukes i de sakene der barneverntjenesten vurderer at det ikke skal sendes anmeldelse før undersøkelse hos barneverntjenesten iverksettes.

Med utgangspunkt i utsagnene over viser informantene at god kommunikasjon og dialog mellom informantene er viktig i en vurdering av anmeldelse til politiet. Jeg tolker det som at informantene mener at felles drøftinger både internt på huset og på tvers av aktørene, kan være med å bidra til et positivt samarbeid mellom politi og barneverntjenesten, og er med på å belyse saken best mulig. Enkelte av informantene påpeker også å utveksle informasjon og

tanker om hvem saken tilhører og hvordan saken skal startes opp, også bidrar til økt kunnskap om hverandre, lavere terskel for å ta kontakt ved usikkerhet og dermed større trygghet i samarbeidet. Det fremstår som at informantene på en side har ulike tanker om når en sak skal anmeldes og hvilke momenter som er med i vurderingen bak dette, men at de på en annen side har et felles mål om at barnet står i sentrum. Samtlige informanter forklarer at vurderinger de gjør skal begrunnes i barnets beste. Informantene gir imidlertid ikke nærmere beskrivelser på hva de legger i barnets beste, annet enn at definisjonen er vanskelig. De fleste av informantene har også en tilnærmet lik oppfatning av hvor alvorlig vold mot barn er, og hvor viktig det er at volden opphøres som kan ha en motiverende funksjon til samarbeid.

4.1.3 Tidspress og stor sakspågang

Jevnlig dialog og tilgjengelighet for hverandre er faktorer som trekkes frem som fremmede faktorer for et godt samarbeid. Informantene hos både politiet og barneverntjenesten trekker frem tidspress og travle dager som en utfordring til å utveksle jevn kommunikasjon i hverdagen. Barneverntjenesten trekker frem sine tidsfrister på vurdering av meldinger og gjennomføring av undersøkelser. Både politi og barneverntjenesten trekker frem stor pågang av saker og tidvis lang ventetid for gjennomføring av avhør på barnehuset;

«Får vi en sak anmeldt fra barneverntjenesten om bekymring for vold eller overgrep og vi starter etterforskning, prøver vi jo så godt vi kan å starte avhørsprosessen innen rimelig tid. Når det er sagt kan vi ikke garantere at oppstart blir så tidlig som man kanskje skulle ønske, og jeg tror dette kan være frustrerende for barneverntjenesten. Det pleier å være en stor pågang av anmeldte saker og tilrettelagte avhør» (politiet v/Helen).

«Det er jo ikke til å skjule at vi har travle dager bestående av x-antall telefonsamtaler, eksterne og interne møter, drøftinger og skrivearbeid som oftest hver dag. Dette gjør jo at vi ikke alltid kan være tilgjengelig i den grad vi kanskje ønsker» (barneverntjenesten v/Maria).

«Tid er jo en utfordring og det tror jeg de fleste kan kjenne seg igjen i. Det å finne tid til å kommunisere hverandre, følge opp alt vi skal til enhver tid. Når det er sagt opplever jeg at vi har blitt flinkere til å ringe hverandre og bare ta oss tid til å

planlegge samrådsmøter, formøter eller hva det måtte være» (politiet v/Eline).

Her nevner informantene travle dager og stadig nye saker til fordeling, som indikerer tidsbegrensning og dermed utfordrende å ta seg tid til å samarbeide mer med hverandre. Det kan se ut til at ventetid på avhør hos Statens Barnehus henger sammen med en økning i antall saker de siste årene og at dette i stor grad påvirker politiets mulighet til å imøtekomme fristene;

«Vi har jo stadig stor sakspågang her i barnevernet og det ligger ofte voldssaker klart til fordeling. Det at vi har tidsfrister vi må forholde oss til gjør at vi ikke alltid rekker det vi skal og det hender jo at vi glemmer å ta den telefonen til politiet som vi egentlig skulle rukket å gjøre. Men akkurat nå har vi grei kontroll fordi vi har ganske bra med folk» (barneverntjenesten v/Dina).

Tidspress og stor sakspågang viser seg å være en felles opplevelse som informantene trekker frem som en utfordring i arbeidshverdagen, men samtidig noe de er vant med og bare aksepterer. Det ser ut til at aktørene har en hektisk hverdag, samtidig som at stor sakspågang og stadig nye voldssaker på vent påvirker kapasiteten til å gjennomføre barneavhør ved Statens Barnehus. Med politiets og barneverntjenestens tidsfrister i kombinasjon med lite kapasitet på barnehuset, virker dette utfordrende på samarbeidet. En barnevernskonsulent legger frem en sak hvor det ble vurdert anmeldelse frem og tilbake på bakgrunn av lang ventetid for avhør og vurderinger om barnets beste;

«For ikke lenge siden fikk vi inn en ny bekymring i en sak som vi har kjent over flere år som vi også har anmeldt tidligere og det ble gjennomført avhør av barnet hvor det fremkom stor bekymring. Det ble satt i gang hjelpetiltak hos oss, men barnet trakk uttalelsene sine raskt etter tiltaket ble iverksatt. Saken ble etter hvert henlagt hos oss etter en periode med veiledning. Når saken kom inn igjen nå for ikke lenge siden om samme type voldsbekymring, vurderte vi frem og tilbake om vi skulle anmelde eller ikke. Vi rådførte oss med politiet på telefon og det ble enighet om at saken bør anmeldes med oppstart hos politiet. I denne telefonsamtalen ble vi informert om at det kunne være opp til flere ukers ventetid med å få gjennomført et nytt avhør av barnet på

grunn av lang ventetid på barnehuset. Det ble da gjort en ny diskusjon her på huset om vi skulle starte opp selv eller vente på politiet, med tanke på alvorlighetsgraden på volden og tidligere kjennskap til saken. Dette er ikke noe som har skjedd bare en gang, men flere ganger og i saker som er alvorlig er dette en ekstra utfordring. Det har jo da resultert i at vi må starte opp saken her hos oss og det er jo ikke alltid det er riktig det heller» (barneverntjenesten v/Line).

To av informantene nevner at bemanning og ressurser er en kjent utfordring i barnevernet;

«I denne barneverntjenesten har vi faktisk ganske greit med ressurser nå og dette gjør at hvert fall jeg opplever at vi får jobbet ganske godt med sakene og får gjort mye av det vi skal. Men jeg vet jo at det er massive saksmengder og mangel på folk i flere barneverntjenester rundt omkring. Det kan jo tenkes at politiet også merker dette på et vis?» (barneverntjenesten v/Maria).

«Både vi og barneverntjenesten vet at vi har nok å gjøre på hver våre kanter. Desto flere meldinger om vold barneverntjenesten får inn, desto mer jobb blir det på oss også på en måte. Det henger jo litt i takt med hverandre (...). Tidspress og stor saksmengde er jo bare noe vi må forholde oss til og det er vel kjent at flere offentlige tjenester ikke alltid har flust av folk heller. For å gjøre en god jobb for barna er man jo avhengig av å ha gode folk på jobb» (politiet v/Siri).

4.2 Fremmede faktorer

4.2.1 Kommunikasjon i samarbeidet

Tema i dette kapitlet handler om informantenes erfaringer med hvordan kommunikasjon og dialog fungerer mellom etatene og betydningen av dette i samarbeidet. Kommunikasjon er den mest sentrale suksessfaktoren til et godt tverrfaglig samarbeid og er avgjørende for at samarbeidet settes i verk. «Kommunikasjon er overføring eller utveksling av informasjon gjennom et symbolsystem» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 395). Uten å snakke sammen på en eller annen måte er det utfordrende og jobbe sammen tverrfaglig, og spesielt i alvorlige saker om vold mot barn. Disse sakene krever at politi og barneverntjenesten tar fortløpende vurderinger og kompleksiteten i saken setter store krav til planlegging og gjennomføring. På

spørsmål om hva informantene legger i et godt tverrfaglig samarbeid var «kommunikasjon», «å snakke sammen» og «dialog» fellestrekk på svarene de ga. Om kommunikasjon og dialog i et tverrfaglig samarbeid forteller informantene følgende;

«Hadde du spurt meg om kommunikasjon i samarbeidet for bare noen få år siden, tror jeg at svarene mine hadde stilt seg annerledes. Nå er hvert fall min er erfaring at samarbeidet generelt fungerer bedre med barneverntjenesten. Jeg støtter meg veldig på de vurderingene barneverntjenesten gjør fordi vi ofte får et betryggende svar og ser at samarbeidet fungerer. Det kan jo henge sammen med at vi bare tar oss tid til å komme i kontakt med hverandre. Jeg opplever at jo at planleggingen og gjennomføringen ofte blir langt mye bedre når vi har snakket sammen med hverandre i forkant (...))» (Politiet v/Eline).

«Jeg har en sak nå hvor vi både tidligere og nå har hatt jevnlig dialog med barneverntjenesten i forbindelse med gjennomføring av avhør både av barna og foreldrene så lenge saken fortsatt pågår. Tidligere har jeg nok opplevd litt mindre kontakt med barneverntjenesten etter barna enten har kommet hjem eller blitt plassert. Det er veldig fint å få beskjed hvordan saken ligger an hos barneverntjenesten, og om det er noe vi kan bidra med. Vi kan nok bli flinkere til å sette inn litt rutiner inn i dialogen mellom oss slik at vi sikrer å holde dialogen oppe, men jeg må jo si at det har skjedd en stor forbedring her. Jeg opplever mye tettere kontakt nå enn for bare tre – fire år siden» (politiet v/Siri).

Informantene påpeker at samarbeidet med barneverntjenesten har bedret seg de siste årene og det virker som aktørene har tettere kontakt både i planleggingsfasen og gjennomføringen. Det virker som politiet har tillit til barneverntjenestens vurderinger og syntes å ha en sammenheng med at aktørene har mer kontakt nå enn for noen år tilbake. Det fremstår likevel som at rutinene kan bli enda bedre når det gjelder å holde dialogen i gang, og at samhandlingsrutiner for samarbeidet er et godt hjelpemiddel. En annen informant hos politiet vektlegger betydningen av tidlig intervensjon for å sikre etterforskningen på best mulig måte;

«Vi ønsker jo å ta noen gode taktiske vurderinger på hvordan man kan få en mest mulig upåvirket forklaring fra fornærmede, sikre bevis og spor så tidlig som mulig.

Det er derfor kjempeviktig at vi og barneverntjenesten snakker sammen om hvordan man skal gå frem i saken, og det er jo kun en måte å løse dette på, og det er å snakke sammen» (politiet v/Helen).

Å ha en fast saksbehandler eller en person som kan nås for å drøft ser ut til å være behjelpelig i samarbeidet;

«At man har en jevnlig kontakt og en fast person i en sak man samarbeider om tror jeg er en suksessfaktor. Det er jo utskiftninger både i barneverntjenesten og hos oss, og det er jo ikke alltid man får tak i den man trenger. Men det å ha en fast person som vi kan ringe til for å informere eller drøfte er viktig for å komme i dialog» (politiet v/Eline).

Flere av informantene trekker frem dialog og jevnlig kontakt med hverandre som en avgjørende faktor for et godt fungerende samarbeid.

En av barnevernskonsulentene trekker frem taushetsplikt i kommunikasjonen;

«Når vi er inne på det med kommunikasjon og samarbeid, så kan jeg jo nevne dette med taushetsplikten i samarbeidet da. Jeg opplevde jo at vi kunne møte på de som var veldig restriktive på taushetsplikten hos politiet (...), når vi ba om å få opplysninger om for eksempel fars rulleblad i en voldssak så var det noen som ikke ga oss det. Dette kan jo være vesentlig for oss å vite, både med tanke på vår sikkerhet og alvorlighetsgraden i saken. Jeg opplever vel egentlig ikke at dette er så særlig stort problem lenger og det kan jo henge litt sammen med at vi vet hvem hverandre er og at barnet må komme først (barneverntjenesten v/Line).

Taushetsplikten trekkes frem i samarbeidet ved utveksling av informasjon i planleggingsfasen. Slik informanten fremstiller det virker det som kjennskap til hverandre og gode rutiner på hvordan taushetsplikten brukes, er med på å fremme samarbeidet.

4.2.2 Respekt og tillit til hverandres profesjoner

Politi og barneverntjenesten har med seg ulike mandat, lovverk og bakgrunn inn i det tverrfaglige samarbeidet. Dette kan i praksis bety at de kan fortolke og vurdere situasjoner på ulike måter. Informantene har påpekt viktigheten av tverrfaglig samarbeid i voldssaker med et felles mål om å bedre omsorgssituasjonen til barnet. De utrykte behov for å samarbeide med andre med en annen kompetanse enn seg selv. Flere av informantene vektlegger respekt og tillit i dialogen for å lykkes med et godt tverrfaglig samarbeid;

«Jeg tror at en suksessfaktor til godt samarbeid mellom oss er å starte et samarbeid så tidlig som mulig. Ring oss heller en gang for mye enn for lite. Respekt og tillit ovenfor hverandres arbeidsoppgaver er også viktig. Vi har jo ulike bakgrunner og har også forskjellige mandat som gjør at vi ser annerledes på ting (...). Da er det ekstra viktig da at vi har respekt og tillit til hverandre som profesjonsutøvere» (politiet v/Helen).

«Det første som dukker opp når du spør meg om viktige faktorer i samarbeid er tillit til hverandre og respekt ovenfor hverandres yrker. Jeg tror at både politi og barneverntjenesten har forståelse for at vi begge parter har mye å holde fingra i for å si det sånn, og jeg tenker at vi ikke må være så strenge med hverandre (...).» (barneverntjenesten v/Maria).

«Det hender jo at vi kan være uenige med hverandre, men jeg opplever jo at vi snakker godt sammen og på en måte som gjør at det er helt greit å være uenige» politiet v/Siri».

Tillit viser seg å være noe informantene er opptatt av og vektlegges som en betydning i samarbeidet. Det at begge aktørene har stor arbeidsmengde til felles gjør det lettere å ha en forståelse og respekt for hverandres situasjon.

4.2.3 Felles målsetting

I et tverrfaglig samarbeid er målsetting sentralt for et godt fungerende samarbeid. I avsnittet om vold og anmeldelse fremkom det varierte meninger om når et forhold skal anmeldes og hvem saken bør startes opp hos, men flere av informantene ga meg et bilde om at etaten ønsker å gjøre sitt ytterste for å hjelpe barnet. Når det gjelder hva aktørene jobber for og

ønsker å oppnå er det flere fellestrekk i svarene;

«Jeg tenker jo at målet tross ulike mandat og lovverk til sjuende og sist er barnets beste» (politiet v/Helen).

«Når det gjelder fokus på barnets beste, vet jeg faktisk ikke hvor mye politiet har fokus på det. Politiet følger for eksempel ikke opp barna etter gjennomført avhør, men jeg tror de snakker om å sette i gang dette på et vis. Det å bare få gitt beskjed til barnet om hva som har skjedd og landet situasjonen, tror jeg er viktig for barna, og det trenger jo ikke nødvendigvis å komme fra oss. Politiet er jo de som gjennomfører avhøret med både barn og foreldrene. Men sånn... til sjuende og sist tror jeg jo at vi begge ønsker å jobbe for barnet og hele tiden ha det i sentrum» (barneverntjenesten v/Maria).

Jeg stilte oppfølgende spørsmål om hva informantene legger i begrepet *barnets beste* og ba om å få en beskrivelse på hva de ønsker å oppnå med sitt arbeid. Noen av informantene svarte følgende;

«Barnets beste er jo veldig individuelt fra sak til sak og vanskelig å svare på også faktisk (...). Tiltak vi gjør for å tenke på barnet i situasjonen er jo tidsperspektiv på avhør av barnet. Vi skal jo gjennomføre avhørene innen tidsfristene, men det er jo ikke alltid vi får til dette dessverre. Vi tenker jo også på at barna må få med seg trygghetsperson og sørger generelt for at planleggingen er god. Dette er jo vurderinger vi gjør for å minske skaden så mye som mulig (...). Når det er sagt, så lener oss nok veldig på barneverntjenesten her med tanke på at barneverntjenesten ofte har mer kjennskap til familien og har mer fokus på barnets beste hele veien» (politiet v/Siri).

Siris forklaring gir meg et bilde av at politiets vurderinger om å ivareta barnet handler mye om god planlegging. Det nevnes eksempler som å finne trygghetsperson for barnet til avhør og bevissthet rundt tidsperspektiv for gjennomføring av avhør med et formål om å minske skaden mest mulig for barnet. Det nevnes at politiet lener seg mest på barneverntjenesten når

det gjelder ivaretagelse av barnet som gir meg et bilde av at de har tillit til at barneverntjenesten ivaretar barnet i situasjonene. En annen informant har god erfaring og tillit til at barneverntjenesten tar gode vurderinger for barnet og forteller store deler av det samme;

«Jeg har mange ganger tenkt på innsatsen som barneverntjenesten gjør i voldssakene. Jeg vil tro det er en del organisering og logistikk, og jeg opplever at de virkelig har barnets beste i sentrum med tanke på all jobben de gjør og hvor langt de strekker seg for å gjøre det så trygt som mulig for barnet (politiet v/Helen).

En av informantene hos politiet forteller følgende;

«Barnets situasjon er noe vi selvfølgelig er opptatt av og hele målet med det samarbeidet vi driver med er jo å bedre barnets omsorgssituasjon (...). Ivaretagelse av barnets stemme er derimot noe vi kan bli bedre på. Etter avhør er gjennomført tas det jo en voksenkonklusjon om hva som skal skje med barnet videre uten å spørre barnet hva hun eller han egentlig vil. Det er jo ikke alltid barnet er i posisjon til å bestemme med tanke på alder, men egentlig burde vi involvert barnet enda mer i egen sak. Her må jeg nok si at barneverntjenestens vurdering skal tillegges størst vekt og vi velger jo å stole på den beslutningen som tas» (politiet v/Siri).

Flere av informantene svarer at de opplever at begge etatene har et felles mål om barnets beste og det ser ut til at politiet hva gjelder barnets beste stoler på beslutninger som tas av barneverntjenesten;

«Sånn saksmessig er det nok flere saker jeg tidligere har stusset over på hva som har skjedd når barneverntjenesten har mottatt den sjette bekymringen og barnet forteller om vold på ulike vis. Men jeg vet jo at det er faktorer som gjør at hverken vi eller barneverntjenesten får gjort alt man skulle ønske for barnet. Min opplevelse er jo at barneverntjenesten og vi har et mål om å hjelpe barnet og sikre god hjelp til tross for at det kanskje ikke alltid ser slik ut (politiet v/Eline).

«Hvis vi ikke har en felles målsetting om å bedre omsorgssituasjonen for barnet så tror jeg samarbeidet blir utfordrende. Vi må tenke etter hvorfor vi har valgt de jobbene vi har og selv om det til tider er krevende og utfordrende, er det alltid noen som har det verre (...) (barneverntjenesten v/Maria).

5.0 Diskusjon

Formålet med studien har vært å studere hvilke faktorer som hemmer og fremmer det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og hvilken betydning et tverrfaglig samarbeid har for barnet. Oppgaven retter seg spesielt mot hvilke faktorer informantene anser som viktige i et samarbeid og hva som utfordrer samarbeidet. I dette kapitlet vil jeg diskutere funnene opp mot problemstillingen og tidligere forskning ved hjelp av følgende forskningsspørsmål:

- *Hvilken betydning har relasjonelle og organisatoriske faktorer for samarbeidet?*
- *Hvordan påvirker felles forståelse og målsetting et tverrfaglig samarbeid?*
- *Hvordan påvirker kunnskap om hverandres tjenester et tverrfaglig samarbeid?*

Jeg vil starte med å diskutere funnene om relasjonelle faktorer i form av kommunikasjon, tillit, respekt og samarbeidsvilje, og organisatoriske faktorer i form av samarbeidsrutiner, tidspress og ressurser.

5.1 Hvilken påvirker relasjonelle og organisatoriske faktorer samarbeidet?

Det finnes flere relasjonelle og organisatoriske forhold som kan både hemme og fremme et tverrfaglig samarbeid. Både informantene og tidligere forskning har påpekt flere sider ved organiseringen av etatene som kan både hemme og fremme samarbeidet. Jeg velger først å diskutere de relasjonelle faktorene.

Kvaliteten på relasjonene mellom de som samarbeider kan ha stor betydning både for effekten av samarbeidet og resultater, men også for individuell trivsel på jobb. Individuell trivsel henger ofte i takt med arbeidsmiljø, ledelse og organisasjon som handler mer om organisatoriske- og systematiske faktorer. Individuell trivsel på jobb påvirker igjen motivasjon og ofte innsatsen man legger ned i arbeidet. Kommunikasjon, tilgjengelighet, respekt og tillit er gjennomgående relasjonelle faktorer som trekkes frem blant informantene og har flere fellestrekk med flere av faktorene som trekkes frem i Ødegård og Willumsens (2011, s. 188) analysemodell (se figur 1 i kapittel 2). Til tross for at aktørene har økt fokus på å være tilgjengelige for hverandre og jevn dialog, hevdet flere av informantene at dialogen likevel kan bli enda tettere og at det kan bli enda større grad av drøft og informasjonsutveksling seg i mellom. Noen av informantene trekker frem eksempler på nylige

hendelser hvor dialogen har vært preget av noe uklarhet og manglende informasjonsutveksling. På en annen side trekker informantene frem at samarbeidet har bedret seg betraktelig de siste årene og at det tverrfaglige samarbeidet oppleves som generelt positivt. Det at informantene nå opplever en bedring i samarbeidet kan ha noe med tillit til hverandre å gjøre. Flere av informantene hos politiet påpekte at de lener seg på barneverntjenestens vurderinger hvor det ble nevnt at barneverntjenesten ofte kjenner familien bedre enn politiet og at barneverntjenesten foretar vurderinger etter barnets beste. Ifølge Glavin og Erdal (2018, s. 38) er gjensidig respekt viktig og så lenge den er tilstede er det lettere å være enig og uenig i arbeidet. På den måten kan uenigheter være en ressurs i samarbeidet så lenge respekten er til stede.

Taushetsplikt ble også nevnt av en informant i samarbeidet. Kommunikasjon og informasjonsutveksling er tett knyttet opp mot taushetsplikten. Ifølge Glavin og Erdal (2018, s. 47) vil partene kunne kommunisere og samarbeide på en tilfredsstillende måte ved å benytte seg av de ulike handlingsrommene som lovverket åpner opp for. Samarbeidet mellom politiet og barneverntjenesten i enkeltsaker bygger vesentlig på at etatene ber om opplysninger i saker der barn er involvert (Falck & Vorland, 2009, s. 11). En informant fra barneverntjenesten trakk frem et eksempel hvor taushetsplikten forhindret partene til å utveksle informasjon og at barneverntjenesten måtte finne andre måter å få tilstrekkelig informasjon på. Informanten påpekte videre at politiet tidligere var mer restriktive på taushetsplikten sin enn de er i dag. Samlet sett vurderes ikke taushetsplikten til å være problematisk i samhandling i dag og det kan tenkes at aktørene har fått økt kunnskap om hvordan taushetsplikten brukes.

Til tross for at informantene hos politi og barneverntjenesten synes å ha noe ulike oppfatninger på hvordan en skal trå frem i en voldssak og noe manglende kunnskap om vold, har de likevel en tillit til hverandre og respekt for hverandres profesjoner. Informantene påpekte at tillit til hverandre som fagpersoner og respekt til hverandre som personer er viktig for å oppnå god kommunikasjon, og at tilgjengelighet og rutiner for jevn dialog bidrar til økt tillit. Eksempler på dette er at det avholdes samrådsmøter i forkant av avhør hvor både politi og barneverntjenesten deltar, og drøft på telefon. Utredningen fra NOU (2017:12) påpeker betydningen av samhandlingsrutiner mellom politi og barnevern. Ut ifra mine funn fremstår det fremstår som at politi og barneverntjenesten generelt har fått gode rutiner på drøft og ansvarfordeling av oppgaver. En av informantene påpekte derimot at det kan bli enda klarere

rammer rundt fordeling av oppgavene. Gode rutiner og tydelig ansvarsfordeling vektlegges som fremmende faktorer i et tverrfaglig samarbeid av Willumsen og Ødegård (2016, s. 123) står også sentralt til tillit og trygghet. Når det gjelder ansvarsfordeling av oppgaver og gjøremål, fremstår det som at aktørene er godt opplyst om hvilke oppgaver de selv har ansvar for og hvilke oppgaver samarbeidspartneren har ansvar for. Informantene virket stort sett å være tilfredsstillt og godt innforstått med hvordan ansvarsfordelingen på oppgavene er i dag. Jeg får et inntrykk av at de relasjonelle faktorene er til stede og at både politi og barneverntjenesten opplever at dialogen tilsynelatende fungerer godt til tross for at uenigheter kan oppstå. En kan spørre seg selv om faglig uenigheter kan virke hemmende for et tverrfaglig samarbeid, men ofte er det avgjørende med kritiske blikk på alvorlige saker som politi og barneverntjenesten samarbeider om (Killen, 2015, s. 373). Det fremstår som at aktørene til tross for noe ulike tanker om for eksempel vold og anmeldelse, stoler på at samarbeidspartnerens representanter ivaretar sine oppgaver og ansvarsområder, som igjen hviler på tillit til hverandre. Det kan se ut til at samrådsmøter, en fast saksbehandler å komme i kontakt med og strengere lovverk, har medført positive endringer for samarbeidet.

Når det gjelder organisatoriske faktorer, nevnes ressurser og tidspress som utfordrende i samarbeidet. Struktur og rutiner for samarbeidet virker derimot å være godt på plass selv om det fremstår som at det enkelte ganger glipper i en hektisk hverdag. Dette virker derfor som fremmende for samarbeidet. Tilstrekkelig ressurser nevnes både av informantene og tidligere forskning som en av flere avgjørende faktorer for at et tverrfaglig samarbeid skal fungere godt (Ødegård & Willumsen, 2011, s. 205). Ressursmangel er derfor et hinder for tverrfaglig samarbeid og for mange arbeidsoppgaver og lite tid til å gjennomføre arbeidsoppgavene, kan føre til at tverrfaglig samarbeid ofte oppleves som et spørsmål om ressurser. Dette ble nevnt av flere informanter og virker å være utfordrende både for politiet og barneverntjenesten. En følge av ressursmangel og lite tid kan være at tjenesten ikke prioriterer samarbeid (Galvin & Elvdal, s. 57). Etterspørsel etter offentlige tjenester øker i takt med at samfunnsproblemene gjør det samme, og det vises at stadig flere sektorer har for liten kapasitet og for få ressurser. Å jobbe under tidspress i alvorlige saker som vold mot barn i nære relasjoner samtidig som at det tidvis er mangel på ressurser, kan være svært belastende for ansatte og saken i sin helhet. Informantene fra begge etatene fortalte om seksjoner med stort arbeidspress, svært mange gjøremål og tidvis mangel på ressurser. Det virker som at begge etatene er klar over at det er gjensidig mye å gjøre og et tidkrevende arbeid for begge parter. Når omstendighetene preges av tidspress og mangel på ressurser, kan en stille spørsmål om barnas behov og rettigheter blir

tilstrekkelig ivaretatt. Dette blir et større spørsmål og strekker seg utover det min oppgave kan besvare.

Flere av informantene påpekte at samarbeidet oppleves som bedre enn tidligere hvor det blant annet vektlegges jevnere kontakt, tilgjengelighet for hverandre og økt kunnskap om vold. Dette viser seg å samsvare med Vorland og Skjørtens (2017, s. 167) undersøkelse hvor det fremkommer at samarbeidet har bedret seg spesielt etter de nye forskriftene for tilrettelagte avhør ble iverksatt.

Informantene forteller om betydningen av å ha faste rutiner hvor de planlegger oppstart av sak og drøfter veien frem, noe som også vektlegges i et godt samarbeid av Vorland og Skjørtens (2017) og Willumsen og Ødegård (2016). Informantene fra både politiet og barneverntjenesten trakk frem samrådsmøter som et tiltak i planlegging av sak på tvers av instansene hvor effekten av dette har vist seg å være nyttig. Informantene fra barneverntjenesten påpekte at det tidligere har vært lang ventetid på å få gjennomført avhør av barna tross alvorlig bekymring for vold. Dette viser seg å ha endret seg noe i positiv retning ved at det ikke tar like lang tid før avhør gjennomføres. Dette kan mulig ses i sammenheng med de siste årenes betydelige innsats hos barnehuset rettet mot å avdekke vold og overgrep mot barn og unge, som blant annet har medført strengere tidsfrister for når avhør skal tas (Barne- og likestillingsdepartementet, 2017; Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, 2015). På en annen side hevder noen av informantene at det tidvis kan være lang ventetid fortsatt. Dette kan mulig ses i sammenheng med at det fortsatt er stor saksmengde og tidvis mangel på ressurser i tjenestene som gjør det vanskelig å få gjennomført avhørene som planlagt. Det ble nevnt av en informant hos politiet at dialogen med barneverntjenesten ofte raskt avsluttes så fort avhør av barnet og foreldrene er gjennomført. Dette kan igjen trekke paralleller til at etatene har mye å gjøre på hver sin kant og at de velger å fokusere på sine egne arbeidsoppgaver. Tillit og respekt for hverandre som profesjonsutøvere i den hektiske hverdagen virker likevel å være tilstede.

5.2 Hvordan påvirker felles forståelse og målsetting samarbeidet?

Felles forståelse av hva problemet er og hva man ønsker å oppnå vil gjøre det lettere å finne felles metoder og strategier for å nå disse (Glavin & Erdal, 2018, s. 54). Videre hevder dem at et felles verdigrunnlag vil være noe av det viktigste man bør arbeide med i et tverrfaglig samarbeid. Det er viktig at partene som deltar i et tverrfaglig samarbeid forstår viktigheten av

samarbeidet og en felles forståelse at barnet er i en sårbar situasjon. Det fremkommer klart og tydelig i FNs barnekonvensjon (1989) at tjenester som politi og barneverntjenesten pålegges å ha barnets beste som et grunnleggende hensyn i beslutninger og vurderinger i arbeid som berører barn. Studien viser at *barnets beste* er vanskelig å definere og et lite operasjonalisert begrep. En kan derfor stille spørsmål om hvordan aktørene vurderer dette og hvordan hvilke vurderinger som tas i praksis. Politiet og barneverntjenesten har som tidligere nevnt, ulike mandat, forutsetninger og yrkesbakgrunn som fører til at aktørene har ulikt utgangspunkt for samarbeid. Det kan derfor være store forskjeller på hva de legger i dette begrepet. I mine funn er det likevel synliggjort at både politiet og barneverntjenesten er opptatt av å vektlegge barnets beste og at flere har en oppfatning av at både politi og barneverntjenesten har dette i sentrum.

Alle informantene viser seg å ha en klar oppfatning om at et godt samarbeid mellom etatene er svært viktig for barnet og jeg tolker svarene som at begge etatene ønsker å hjelpe barnet i den sårbare situasjonen. Synet på hvordan man skal gå frem for å løse problemet kan derimot være svært forskjellig da tjenestene ofte har ulike bakgrunner, mandat og ansvarsområder. Ved spørsmål om hvilke faktorer som fremmer og hemmer det tverrfaglige samarbeidet mellom etatene, spør også problemstillingen i denne oppgaven etter samarbeidets betydning for barnet. Det viste seg at flere av informantene opplever en felles målsetting på tvers av etatene om at de ønsker å bedre barnets omsorgssituasjon.

5.3 Hvordan påvirker kunnskap om hverandres tjenester samarbeidet?

Forskning viser at manglende kompetanse om hverandres tjenester kan virke hemmende for tverrfaglig arbeid, som bekreftes både av Willumsen og Ødegard (2016) og Vorland og Skjørten (2017). I følge Steinsvåg og Heltne (2011, s. 234) har det å kjenne til hverandres mandat og ansvarsområder stor betydning for den en skal hjelpe i et tverrfaglig arbeid. Videre viser NOU (2017) til at svikt i samarbeid mellom tjenester ofte omhandler tjenestenes manglende kunnskap til hverandres arbeid, rolle og lovverk som medfører at utsatte barn ikke får den hjelpen de trenger (NOU, 2017, s. 55 – 56). Et av temaene i intervjuguiden var aktørenes kjennskap til hverandres. Informantene var selv opptatt av betydningen av dette inn i samarbeidet. På den ene siden virker det som informantene på et overordnet nivå vet hva politi/barneverntjenesten jobber for og hva de har ansvar for i det tverrfaglige samarbeidet i voldssaker. Flere av informantene hadde en tilnærmet lik oppfatning av hva

samarbeidspartnere skal jobbe for ved at «etterforskning» ble nevnt som politiets oppgave og «å jobbe for barnets beste» ble nevnt som barneverntjenestens oppgave. På den andre siden hevder flere av informantene at det er økt behov for kunnskap om hverandre uten å direkte utdype på hvilken måte eller hvorfor hvorfor dette er viktig. Dette kan handle om at aktører som politi og barneverntjenesten er nokså autonome og selvgående i sine oppgaver, som gjør at bevisstheten om kunnskap og forståelse av hverandres oppgaver kommer «i skyggen» av de oppgavene som må gjøres. I tillegg ble det nevnt tidspress og stort arbeidspress som ofte fører til at aktørene blir mer opptatt av seg selv og sine arbeidsoppgaver, enn hverandres (Steinsvåg og Heltne, 2011, s. 256). Basert på informantenes beskrivelser om lite tid, frister og mangel på ressurser virker dette å være svært gjeldene for politi og barneverntjenesten.

Til tross for at enkelte av informantene hevdet at det er behov økt kunnskap om hverandres profesjoner inn i samarbeidet, virker det ikke som informantene opplever dette som et hinder i samarbeidet. Ut ifra hvordan jeg tolker informantenes opplevelser handler dette om tillit for hverandre. Det virker som om at aktørene stoler på at samarbeidspartners representanter ivaretar sine oppgaver på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. På en annen side hevder flere av informantene at de savner dialog også etter samarbeidet hvor en av informantene hos politiet spesielt savnet informasjon om barnets situasjon etter avhør er gjennomført. Dette trenger ikke nødvendigvis å handle om tillit, men det fremstår som at etatene bør videreføre kontakten også etter avhør er gjennomført.

6.0 AVSLUTNING

6.1 Oppsummering

Gjennom egne empiriske studier har jeg undersøkt følgende problemstilling;

«Hvilke faktorer hemmer og fremmer det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten i saker om vold mot barn i nære relasjoner, og hvilken betydning har samarbeidet for barnet?».

Totalt har jeg intervjuet 6 informanter, 3 i barneverntjenesten og 3 i politiet. Informantene har fortalt om egne erfaringer omkring samarbeid med politi/barneverntjenesten og kompleksitet i saker om vold mot barn. Informantene har gitt mer et rikt datamateriale om tverrfaglig samarbeid.

En god håndtering av alvorlige saker hvor barn har vært utsatt for vold og omsorgssvikt, krever samhandling og samarbeid mellom politi og barnevern. Jeg har i denne oppgaven sett nærmere på informantenes opplevelse av samarbeidet og kommet frem til hvilke faktorer som hemmer og fremmer et tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten. Teori og funnene har også vist betydning av et tverrprofesjonelt samarbeid for barnet. Funnene er basert på hva som fremkom i intervjuene med ansatte hos politi og barneverntjenesten som har lengre erfaring med samarbeid på tvers av tjenester i saker om vold mot barn i nære relasjoner. Man ser at flere informanter nevner kommunikasjon, tillit, planlegging og respekt som fremmende faktorer, mens tidsbegrensning, mangel på ressurser og manglede kunnskap om hverandre virker hemmende. Dette betyr at det både er relasjonelle, organisatoriske og systematiske faktorer som påvirker samarbeidet. I denne oppgaven er ikke alle faktorene delt inn i alle ulike nivåene, men heller fremstilt som enkeltfaktorer og konkrete situasjoner som har blitt belyst av informantene. Teori om tverrfaglig samarbeid viser i stor grad mange fellestrekk med informantenes meninger om hva som anses som fremmende og hemmende.

Mine funn kan tyde på at samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten på mange måter har endret seg til det positive ved at det er noe jevnere kontakt enn tidligere og at det er større fokus på planlegging i forkant av avhør, minske belastningen for barnet mest mulig, vurdere godt hvilke saker som kan avhjelpes på andre måter og sørge for jevnlig kontakt seg imellom. Flere av informantene trekker også frem at terskelen har blitt lavere ved å drøfte saker seg

imellom. På en annen side trekker informantene frem behov for økt kunnskap om hverandre som profesjoner og at det fortsatt er behov for å jobbe enda tettere sammen for å gi barna riktig hjelp til riktig tid.

Om holdning til vold og vurdering av anmeldelse, fremkommer det forskjellige meninger og vurderinger av dette på tvers av aktørene. Det fremstår som at barneverntjenesten fortsatt har en ambivalent tenkning om anmeldelse er det beste for barnet, men at terskelen for å anmelde har blitt lavere enn tidligere som kan syntes å se i sammenheng med at aktørene i større grad drøfter med hverandre ved en minste usikkerhet. Barnevernskonsulentene forklarer at usikkerheten omkring anmeldelse handler om hva som gagnar barnet til sjuende og sist, og legger til at en etterforskning kan forhindre samarbeid med familien videre om hjelpetiltak hos barneverntjenesten. Videre ble lang ventetid på gjennomføring av avhør hos politiet nevnt som en annen medvirkende faktor til dette. Det fremstår som at barneverntjenesten da heller ønsker å starte opp saken på egenhånd. Politiet på sin side viser seg å ha lav terskel for å starte etterforskning når de først får en anmeldelse fra barneverntjenesten. Politiet uttrykte at på den ene siden skal alle potensielle straffbare forhold anmeldes til politiet, men den andre siden trenger ikke nødvendigvis de mindre voldssakene anmeldes. Flere av informantene hos politiet begrunnet dette med at frivillig hjelpetiltak kan virke som mer riktig hjelp for barnet. Oppsummert ser det ut til at både politi og barneverntjenesten i utgangspunktet er enstemmig i at hjelpetiltak om å endre barnets omsorgssituasjon på andre måter enn straff, kan være riktig måte å gi barna hjelp på. Det ser ut til at noe varierte tanker om dette kan handle om at det ikke finnes noe fasitsvar på anmeldelse og at arbeidet i voldssaker generelt er komplisert og skjønnsbasert.

Basert på mine funn og tidligere forskning vurderes tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten til å være svært viktig, og kan ha en stor betydning for barnet.

6.2 Svarer undersøkelsen på problemstillingen?

Det kommer tydelig fram både gjennom teori om vold mot barn og empirien i min analyse, at tverrfaglig samarbeid som samarbeidsform for barn utsatt for vold i nære relasjoner viser seg å være nyttig. Gjennom mine funn kan jeg konkludere at med gode forutsetninger for samarbeid er det mulig å gjennomføre et godt tverrfaglig arbeid mellom politi og barneverntjenesten. Informantene viser seg å være nokså enstemmig i hvilke faktorer i et tverrfaglig samarbeid som må være på plass og nevner hvilke faktorer som utfordrer

samarbeidet. Gode samarbeidserfaringer gir også helhetlige løsninger i sammensatte saker, og større handlingsrom i utfordrende saker som politi og barneverntjenesten behandler. Et tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten gir større rom for å dele kompetanse på tvers og også rom for forståelse og aksept for hverandres arbeidsoppgaver. Samlet sett anses et tverrfaglig samarbeid mellom politi og barneverntjenesten som svært viktig for barnet, og med fokus på hvilke faktorer som fremmer og hemmer samarbeidet er det mulig å styrke samarbeidet til å bli enda bedre.

6.3 Studiens begrensninger

Oppgaven har flere svakheter og begrensninger. Jeg har nevnte noen eksempler underveis i besvarelsen, men jeg velger å presentere de i et samlet kapittel avslutningsvis.

Det er viktig å benevne at datamaterialet for denne studien handler om det tverrfaglige samarbeidet mellom politi og barneverntjenesten, og funnene kan derfor ikke gjøres gyldig for alle typer samarbeid. Videre er det viktig å gjenta at mine funn representerer kun et politidistrikt og en kommunal barneverntjeneste. Tverrfaglig samarbeid vil variere fra kommune til kommune og fra en kant i landet til en annen, og det må tas høyde for at svarene kunne stilt seg annerledes i andre kommuner og politidistrikt (Killen, 2015, s. 373). En av svakhetene er at jeg kun har intervjuet tre ansatte i en barneverntjeneste og tre ansatte hos Øst-politidistrikt, og at det trengs flere utvalg for å kunne si noe mer generelt om hvordan samarbeidet fungerer på et mer nasjonalt nivå. Studien kunne også blitt styrket hvis jeg hadde intervjuet ansatte i for eksempel to ulike barneverntjenester og to politidistrikt. Når det gjelder antall informanter er det vanskelig å si om dette hadde påvirket resultatet i særlig stor grad, men for å få et enda mer utbredt datamateriale kunne jeg intervjuet for eksempel to-tre ansatte til. Det er viktig å ha med seg at dette kan ha påvirket svarene og faktorene som fremkommer i denne studien. Jeg kunne også intervjuet en ansatt hos barnevernvakten for å få et tredje perspektiv på samarbeidet da barnevernvakten også er en sentral del av samarbeid i barnevernssaker. Det må også tas forbehold om at det gjeldende temaet kun er studert i en begrenset tidsperiode.

Det har vært en dynamisk prosess med kontinuerlige endringer i selve utførelsen av masteroppgaven. I spesielt siste del av oppgaven, både resultat - og diskusjonskapitlet, har jeg innsett at det er flere områder jeg kunne gjort ting annerledes. Blant annet har jeg lært at det er viktig å stille godt forberedt til intervju og bruke god tid på å utforme intervjuguiden.

Intervjuguiden ble utarbeidet tidlig i prosjektet før endelig problemstilling var endelig landet, og ble blant annet utarbeidet med utgangspunkt i tidligere forskning om vold mot barn og tverrfaglig samarbeid. På grunn av at jeg var «farget» av tidligere teori i utformingen av intervjuguiden, hadde jeg forutinntatte meninger om hvordan dette påvirker et samarbeid, noe som kan ha ført til at andre faktorer ble utelukket.

En annen mulig svakhet ved denne studien kan være min egen forforståelse og tilknytning til feltet, da jeg selv jobber i barneverntjenesten. Dette kan ha ført til at jeg ubevisst har vært «farget» av dette og har satt sine preg på oppgaven. Jeg har likevel vært bevisst på å være objektiv og nøytral både i møte med informantene og i arbeid med oppgaven i sin helhet, slik at studien blir så valid som overhodet mulig.

7.0 LITTERATURLISTE

Aakvaag, H-F & Strøm, I-F. (Rapport nr.1: 2019) *Vold i oppveksten: Varige spor?* Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hentet fra:

<https://www.forebygging.no/globalassets/nkvts-rapport-1-19.pdf>

Barnekonvensjonen (1989). FNs konvensjon om barnets rettigheter. Hentet fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Barnevernloven. (2021). *Lov om barneverntjenester (barnevernloven)*. Hentet fra:

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100#KAPITTEL_2

Bennin, C. (2020). *Barnets beste som juridisk argument i begrunnelser og beslutninger i barnevernet*. I Nordby, H & Halså, A (Red). *Verdier i barnevern*. (Kap. 2, s. 25 – 48). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Hentet fra:

file:///C:/Users/Haakon/Downloads/katia,+Verdier+i+barnevern_kap2.pdf

Brottveit, G. (2013). *Barnets beste: En fortolkende tilnærming til begrepets betydning i en barnevernfaglig kontekst*. Fonteneforskning. Hentet fra:

<https://fonteneforskning.no/forskningsartikler/barnets-beste-6.19.264319.584f9fc19d>

Bufdir. (2021). *Barn og unge med bekymringsmeldinger*. Hentet fra:

https://www.bufdir.no/statistikk_og_analyse/barnevern/bekymringsmeldinger/

Bunkholdt, V & Kvaran, I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode: En kvalitativ tilnærming*. (2.utg). Oslo: Universitetsforlaget.

Eide, Ø-M. (2014). *Forståelse og fordyping. Perspektiv på den sjelesørgeriske samtalen*. Oslo: Luther Forlag.

Folkehelseinstituttet. (2020, 2.januar). *Vold og seksuelle overgrep*. Hentet fra:

<https://www.fhi.no/nettpub/hin/skader/vold/>

Forvaltningsloven. (1967). *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)*.

Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Gamst, K.M., T. (2017). *Profesjonelle barnesamtaler; Å ta barn på alvor*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlag.

Gjertsen, P-Å, Hansen, M-B-V & Juberg, A (2018). *Barnevernspedagogers, sosionomers og vernepleieres rolle og status i skolen*. Hentet fra:

<https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-05>

Glavin, K & Erdal, B (2018). *Tverrfaglig samarbeid i praksis. Til beste for barn og unge i kommune-Norge*. Oslo: Kommuneforlaget.

Hafstad, G-S & Augusti, E-M. (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep: en nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år*. Hentet fra:

https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/10/Rapport_4_19_UEVO.pdf

Isdal, P. (2018). *Meningen med volden*. (2.utg.) Oslo: Kommuneforlaget.

Jakobsen, H-F. (2018). *Tverrfaglig samarbeid mellom barneverntjenesten og politi i forbindelse med tilrettelagte avhør: aktørens ansvar og rolle i saker som omhandler vold mot barn i nære relasjoner*. [Masteroppgave, OsloMet storbyuniversitet]. Hentet fra:

<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/7088>

Johannessen, L-E, Raufoss, T-W & Rasmussen, E-B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kalleberg, R, Malnes, R & Engelstad, F. (2009). *Samfunnsvitenskapenes oppgaver, arbeidsmåter og grunnlagsproblemer*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kaufmann, G & Kaufmann, A. (2015). *Psykologi i organisasjon og ledelse*. (5.utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Kinge, E. (2012). *Tverretattlig samarbeid omkring barn: En kilde til styrke og håp?* Oslo: Gyldendal akademisk.

Killen, K. (2015). *Sveket: Risiko og omsorgssvikt – et helseproblem og tverrfaglig ansvar*. Oslo: Kommuneforlaget.

Kvale, S & Brinkmann, A. (2017). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3.utg). Oslo: Gyldendal Akademisk

Kvellido, Ø. (2015). *Barn i risiko: skadelige omsorgssituasjoner*. (2.utg). Oslo: Gyldendal Akademisk AS.

Leseth, A-B & Tellmann S-M. (2018). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Magnusson, E & Marecek, J. (2015). *Doing interview based Qualitative Research*. Cambridge: Cambridge University Press.

Falck & Vorland, 2009. *Problemer har ikke kontortid: akuttberedskapen i barnevernet*.

Hentet fra:

<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/3312>

NOU 2017:12. (2017). *Svikt og svik. Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/pdfs/nou201720170012000dddpdfs.pdf>

Personvernloven. (2000). *Lov om behandling av personopplysninger*

(*personopplysningsloven*). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-38>

Politidirektoratet (2020). *Statens barnehus. Årsrapport 2020*. Hentet fra:
<https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/statens-barnehus/arsrapport-statens-barnehus-2020.pdf>

Politidirektoratet (2019). *Statens barnehus. Årsrapport 2019*. Hentet fra:
<https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/statens-barnehus/statens-barnehus-armelding-2019-2.pdf>

Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse: Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder*. (5.utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Ryen, A. (2002). *Det kvalitative intervjuet: Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.

Socialstyrelsen.dk. (n.d.). Socialstyrelsen - Viden til gavn. Retrieved February 5, 2018. Hentet fra: <https://socialstyrelsen.dk/voksne/vold-i-naere-relationer/viden-om-vold>

Stanley & Humphreys. (2014). *Multi-agency risk assessment and management for children and families experiencing domestic violence*. Preston: School of social work, University of Central Lancashire. Hentet fra:
<https://isiarticles.com/bundles/Article/pre/pdf/36185.pdf>

Straffeloven. (2005). *Lov om straff*. Hentet fra:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25>

Steinsvåg, P-Ø, & Heltne, U. (2011). *Barn som lever med vold i familien: grunnlag for beskyttelse og hjelp*. Oslo: Universitetsforlaget.

Velferdsforskningsinstituttet (NOVA), (2021). *Barnevern i krisetid; barneverntjenestens arbeid med vold og overgrep i koronapandemiens første fase*. Hentet fra:

<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/6521/NOVA-Notat-1-2021%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Velferdsforskningsinstituttet (NOVA), (2016). *Vold og overgrep: Omfang og utviklingstrekk 2007 – 2015*. Hentet fra:

<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5104/Vold-og-overgrep-mot-barn-og-ung-NOVA-Rapport-5-16-web.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Verdens helseorganisasjon (WHO). (2002). *Violence (Position Paper)*. Hentet fra:

<https://www.aafp.org/about/policies/all/violence-position-paper.html>

Malterud, K. (2013). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning. En innføring* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Margaretha, J & Meyer, N-M. (2017). *Kvalitativ analyse: syv tradisjoner*. København: Tidsskrift for samfunnsforskning.

Vorland, N. & Skjørten, K. (2017). *Barn i krise: Samarbeidet mellom barnevern og politi*. (Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress nr. 4/2017). Hentet fra:

https://www.nkvts.no/content/uploads/2017/04/NKVTS_Rapport_4_2017_Barn_i_krise.pdf

Willumsen, E & Ødegård, A. (2016). *Tverrprofesjonelt samarbeid; et samfunnsoppdrag*. Oslo: Universitetsforlag.

Øverlien, C. (2012). *Vold i hjemmet: barns strategier*. Oslo: Universitetsforlag.

Ødegård, L-M. (2017). *Politiets og barnevernets rolle i saker som handler om barn som er utsatt for vold i nære relasjoner*. [Masteroppgave, Høgskolen i Østfold]. Hentet fra:

<https://hirof.brage.unit.no/hirof-xmlui/handle/11250/2448829>

8.0 VEDLEGG

Vedlegg 1

Vurdering fra NSD

Referansenummer

547655

Prosjektittel

Samarbeid mellom barnevern og politi i saker som handler om vold blant barn og unge

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosialfag

Prosjektperiode

25.01.2021 - 30.06.2022

Dato

06.12.2021

Type

Standard

Kommentar

NSD har vurdert endringen registrert 03.12.2021. Endringene som er meldt inn er følgende: 1. Prosjektets tittel er oppdatert til "Samarbeid mellom barnevern og politi i saker som handler om vold blant barn og unge". 2. Prosjektets formålsbeksrielse er oppdatert til: "Prosjektet vil se nærmere på politiets og barnevernets rolle, og deres samarbeid i saker som omhandler vold blant barn og unge. Oppgavens overordnede problemstilling vil være: "Hvordan styrke samarbeidet mellom politiet og barneverntjenesten i saker som omhandler vold og overgrep mot barn og unge?". Det vil bli utarbeidet forskningsspørsmål for å besvare problemstillingen: "Hvordan samarbeider politiet og barneverntjenesten for å avdekke voldsbekymring for barn og unge? "Hvordan samarbeider politiet og barneverntjenesten for å ivareta barna i voldshåndteringer?". Det vil gjennomføres intervju med kandidater fra politi og barneverntjenesten. Intervjuene vil fokusere på samarbeid mellom instansene og hvordan barnet ivaretas i voldshåndteringer. Intervjuene vil ta utgangspunkt i kandidatenes erfaring, tanker, vurderinger og synspunkt." 3. Vi har nå registrert 30.06.2022 som ny sluttdato for behandling av personopplysninger. I tilfelle det skulle bli aktuelt med ytterligere utvidelse av den opprinnelige sluttdato, må vi vurdere hvorvidt det skal gis ny informasjon til utvalget. Det er vår

vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 06.12.2021. Behandlingen kan fortsette. NSD vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. Lykke til videre med prosjektet!

Vedlegg 2

Vil du delta i forskningsprosjektet

” Samarbeid mellom barnevernet og politiet i saker som omhandler vold mot barn og unge”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å bli kjent med dine erfaringer og kunnskap om overnevnte tema. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektet handler om å forske på hvordan samarbeidet mellom barnevernet og politiet er i saker som omhandler vold mot barn. Selve formålet med oppgaven vil være å gi økt kunnskap og forståelse av hvordan instansene kan samarbeide og skape et godt arbeid både for hverandre, men også for familiene. Videre gi en forståelse av hverandres roller og oppgaver i et slikt arbeid.

Det vil stilles spørsmål som hva barnevernet og politiet anser som viktig i et arbeid med voldsutsatte barn, og hvorfor instansene eventuelt ser likt og ulikt på dette. Videre vil det stilles spørsmål om dine erfaringer knyttet til samarbeid med den andre instansen, og hva som skal til for å styrke samarbeidet.

Prosjektet er en masterstudie. Dine besvarelser og opplysninger vil kun bli brukt til dette prosjektet og ikke til andre formål som for eksempel andre forskningsprosjekter eller undervisning.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi det antas at du har erfaringer knyttet til overnevnte tema med tanke på din yrkesstilling som kan oppfylle utvalgsriteriene.

Hva innebærer det for deg å delta?

Forskningsprosjektet vil benytte metoden kvalitativ metode. Det vil benyttes personlige intervjuer med konkrete spørsmål. Det vil bli tid og rom for åpen refleksjon og utdyping rundt hvert spørsmål dersom dette er ønskelig fra kandidatens side. Opplysninger som innsamles vil være dine besvarelser på spørsmålene. Andre opplysninger som kan identifisere deg som person vil anonymiseres. Kun relevante opplysninger vil oppgis i prosjektet.

Intervjuene vil ta ca.45-60 minutter avhengig av kandidatens besvarelser.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Zoom/Skype vil bli brukt som databehandler, men alt informasjon vil bli anonymisert.

Min veileder for masterprosjektet ved OsloMet vil ha tilgang til dine besvarelser i intervjuet. Opplysninger som kan identifisere deg som person, som for eksempel navn, kjønn, alder og lignende, vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Du som deltaker vil ikke kunne gjenkjennes i en eventuell publikasjon av masterprosjektet.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er mai 2022. Alt av eventuelle personopplysninger og lydopptak vil slettes etter innlevering av oppgaven.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet ved student Gina Kolloen på telefon 45 49 63 63 eller e-post ginajinta@hotmail.com eller veileder for mastergradsprosjekt Randi Wærdahl på telefon 990 20 381 eller e-post randi.wærdahl@oslomet.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Randi Wardahl

Veilder

Gina Kolloen

Forsker/student

Vedlegg 3

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*samarbeid mellom barnevernet og politiet i saker som omhandler vold mot barn og unge*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju, som for eksempel personlige intervju eller gruppeintervju
- at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4

Intervjuguide til politiet

Takk for at du stiller til intervju

Informasjon:

- Tema for samtalen: dine erfaringer i samarbeid med barneverntjenesten i voldssaker
- Formålet til prosjektet

Innledning:

- Presentasjon av meg selv og prosjektets hensikt
- Gjennomgåelse av informasjonsskriv til prosjektet
- Informasjon om anonymisering og taushetsplikt
- Informasjon om notater fra intervju og lydopptak
- Påminnelse om frivillighet til prosjektet
- Underskrive samtykkeerklæring

Bakgrunn:

- Fortell kort om deg selv?
 - Alder
 - Nåværende arbeidsstilling
 - Utdanning?
 - Hvor lenge har du jobbet i politiet?
 - Hvor mye erfaring har du med voldsutsatte barn?

Politiets arbeidsform

- Forklar hvordan politiet oppdager barn og unge som utsettes for vold?
 - Hvem har dere den første kontakten med?
- Forklar politiets første steg etter mottatte opplysninger i en slik sak?
 - Hvordan går man videre fram?

- Beskriv hvordan prosessen rundt anmeldelse er når politiet har fått opplysninger om et voldsutsatt barn?
 - Hva er viktig å tenke på i en eventuell anmeldelse?
 - Når bør et forhold anmeldes ut i fra ditt synspunkt?

Politiets mandat og lovverk

- Hva sier politiets mandat og lovverk om deres ansvar i saker om vold mot barn?
- Hva vet du om barneverntjenestens mandat i slike saker?

Politiets møte med voldsutsatte barn

- Si noe om hvordan politiet kommuniserer med disse barna?
 - Finnes det noen retningslinjer på hvordan man skal snakke med disse barna?
 - Er det faktorer som er viktig å tenke over?
 - Vis gjerne til eksempler på samtaler eller avhør du har hatt
 - Hvilke erfaringer har du med tilrettelagte avhør?
 - Nevn gjerne hva som har fungert og eventuelt ikke fungert
 - Hvilke erfaringer har du med at barneverntjenesten snakker med disse barna før tilrettelagt avhør?

Politiets og barnevernets kjennskap til hverandre

- Hva vet du om barneverntjenesten?
- Hva tror du barneverntjenesten og politiet vet om hverandres mandat, lovverk og ansvarsområder?
- Hvilken betydning tror du overnevnte kan ha for et samarbeid med hverandre i voldssaker?
- Når tenker du det er behov for et samarbeid med barneverntjenesten? (dette kan også gjelde i andre saker enn vold eller generelt).

Politiets og barneverntjenestens tverrfaglige samarbeid i voldssaker

- Når starter samarbeid med barnevernet i disse sakene?
- Fortell hvordan samarbeidet med barnevernet har fungert for deg?
- Gi en beskrivelse av det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevernet og politiet?
 - Har instansene samme mål?
- Hva er et godt samarbeid for deg?
 - Har du noen forslag til endringer på det nåværende samarbeidet?
 - Hva tenker du er viktig for å få til et godt samarbeid?

Politiets og barnevernets ivaretagelse av barnet:

- Hvordan ivaretar politiet barna som dere møter i voldssaker?
 - Finnes det noen eventuelle prosedyrer?
 - Noen utfordringer med dette?
 - Vis gjerne til eksempler
 - Hva er barnevernets ansvar i forhold til ivaretagelse av barna og hva er eventuelt politiets ansvar?
 - Noen forskjeller?
 - Hvordan vurderer politiet barnets beste?

Politiets og barnevernets holdninger til vold og anmeldelse

- Fortell om din erfaring knyttet til anmeldelse i voldssaker?
 - Si noe om rutiner og eventuelle prosedyrer rundt dette?
 - Er det noen utfordringer knyttet til anmeldelse?
 - Har du erfart at barnevernet ikke har anmeldt forhold som ut i fra ditt ståsted burde ha blitt gjort fra dem? Eller motsatt?
 - Hva er terskelen for å anmelde fra politiets side?
 - Hvor ofte drøfter politiet og barnevernet sammen om anmeldelse av en felles sak?

Vedlegg 5

Intervjuguide til barneverntjenesten

Takk for at du stiller til intervju

Informasjon:

- Tema for samtalen: dine erfaringer i samarbeid med politiet
- Formålet til prosjektet

Innledning:

- Presentasjon av meg selv og prosjektets hensikt
- Gjennomgåelse av informasjonsskriv til prosjektet
- Informasjon om anonymisering og taushetsplikt
- Informasjon om notater fra intervju og lydopptak
- Påminnelse om frivillighet til prosjektet
- Underskrive samtykkeerklæring

Bakgrunn:

- Kan du fortelle kort om deg selv?
 - Alder
 - Nåværende arbeidsstilling
 - Utdanning?
 - Hvor lenge har du jobbet i barnevernet?
 - Hvor mye erfaring har du med voldsutsatte barn?

Barneverntjenestens arbeidsform

- Forklar hvordan barneverntjenesten oppdager barn og unge som utsettes for vold?
 - Hvem har dere den første kontakten med?
- Fortell om barneverntjenestens første steg etter mottatte opplysninger i en slik sak?
 - Hvordan går man videre fram?

- Beskriv hvordan prosessen rundt anmeldelse er når barneverntjenestens har fått opplysninger om et voldsutsatt barn?
 - Hva er viktig å tenke på i en eventuell anmeldelse?
 - Når bør et forhold anmeldes ut i fra ditt synspunkt?

Barneverntjenestens mandat og lovverk

- Hva sier barneverntjenestens mandat og lovverk om deres ansvar i saker om vold mot barn?
- Hva vet du om politiets mandat i slike saker?

Barneverntjenestens møte med voldsutsatte barn

- Hvordan kommuniserer barneverntjenesten med barna?
 - Finnes det noen retningslinjer på hvordan man skal snakke med disse barna?
 - Er det faktorer som er viktig å tenke over?
 - Vis gjerne til eksempler på samtaler eller avhør du har hatt/vært med på
 - Hvilke erfaringer har du med tilrettelagte avhør?
 - Nevn gjerne hva som har fungert og eventuelt ikke fungert
 - Hvilke erfaringer har du med at politiet snakker med disse barna etter barneverntjenesten har snakket med dem?

Politiets og barnevernets kjennskap til hverandre

- Hva vet du om politiet?
- Hva tror du barneverntjenesten og politiet vet om hverandres mandat, lovverk og ansvarsområder?
- Hvilken betydning tror du overnevnte kan ha for et samarbeid med hverandre i voldssaker?
- Når tenker du det er behov for et samarbeid med politiet? (dette kan også gjelde i andre saker enn vold eller generelt).

Politiets og barneverntjenestens tverrfaglige samarbeid i voldssaker

- Når starter samarbeid med politiet i disse sakene?
- Si noe om samarbeidet med politiet har fungert for deg?
- Kan du gi en kort beskrivelse av det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevernet og politiet?
 - Har instansene samme mål?
- Hva er et godt samarbeid for deg?
 - Har du noen forslag til endringer på det nåværende samarbeidet?
 - Hva tenker du er viktig for å få til et godt samarbeid?

Politiets og barnevernets ivaretagelse av barnet:

- Hvordan ivaretas barna?
 - Finnes det noen eventuelle prosedyrer?
 - Noen utfordringer med dette?
 - Vis gjerne til eksempler
 - Hva er barnevernets ansvar i forhold til ivaretagelse av barna og hva er eventuelt politiets ansvar?
 - Noen forskjeller?
 - Hvordan vurderer barneverntjenestens barnets beste?

Politiets og barnevernets holdninger til vold og anmeldelse

- Fortell om dine erfaringer knyttet til anmeldelse i voldssaker?
 - Kan du si noe om rutiner og eventuelle prosedyrer rundt dette?
 - Er det noen utfordringer knyttet til anmeldelse?
 - Hva er terskelen for å anmelde fra barneverntjenestens side?
 - Hvor ofte drøfter politiet og barnevernet sammen om anmeldelse?